www.svoboda-news.com

РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXIV. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., субота 30-го вересня 1916. Ч. 118. VOL. XXIV. JERSEY CITY, N. J., Saturday, September 30, 1916. No. 118.

ПОБІДА СОЮЗНИХ ВІЙСК НА ВОЛИНИ.

В битві коло Коритниці і Красноліся полонено 3.000 Москалів.

Завзята битва на лінії Перон-Бапом триває без перестанку дальше.

ГРЕЦЬКИЙ КОРОЛЬ РІШИВ СЯ ВИПОВІСТИ БОЛГАРІЇ ВІЙНУ.

ВІЙНА З РОСІЄЮ:

СОЮЗНІ ВІЙСКА ВІДБИЛИ НАПАДИ МОСКАЛІВ КОЛО ВАТИНА І ПЕРЕПЕЛЬНИК.

БЕРЛІН, 27. вересня. — **Російські війска перевели знова кільна нападів коло Ватина (на Волини) і коло Перепельник (на північ від Зборова). Напади були відбиті з великими втратами для неприятеля.**

На прочій боєвій лінії панує спокій.

Німецький ґенеральний штаб доносить:

„АРМІЯ КН. ЛЕОПОЛЬДА: Російські війска потерпіли дуже тяжкі втрати підчас вчерашних нападів на становища наших війск в околиці Ватина (на схід від Свинюхів) і Перепельник.

„АРМІЯ АРХ. КАРЛА: На сім боєвім фронті не зайшли жадні зміни".

РОСІЙСЬКИЙ РАПОРТ.

ПЕТРОГРАД, 27. вересня. — Російський ґенеральний штаб доносить:

„В ріжних місцях боєвої лінії прийшло до перепалок між патрулями. До поважнійшого бою прийшло коло озера Тіруль, на полудне від Риґи.

„На прочім боєвім фронті не зайшло нічо важнійшого".

ПОБІДА ҐЕН. МАРВІЦА НА ВОЛИНИ.—3.000 МОСКАЛІВ ВЗЯТО В ПОЛОН.

БЕРЛІН, 28. вересня. — **Війска ґен. Марвіца віднесли вчера сьвітлу побіду над Москалями на лінії Затурці-Пустомити (на Волини). Четвертий сибірський корпус зістав зовсім знищений. Союзні війска полонили 2.841 Москалів та здобули 1 гармату і 17 машинових крісів.**

Турецькі війска під командою ґен. Ботмера перевели наступ на становища Москалів коло Красноліся (на схід від Нараївки, а на північ від Галича), беручи в полон 130 Москалів та здобуваючи 4 машинові кріси.

Звіт німецького ґенерального штабу подає отсї вісти:

„АРМІЯ КН. ЛЕОПОЛЬДА: Слабі напади російських війск над рікою Аа (на захід від Риґи) і на лінії між озерами Мядзолом і Нарочом відбито без великого труду.

„Війска ґен. Марвіца відзискали всі становища, які дня 22. с. м. в битві коло Коритниці (на Волини) заняли були російські війска. Всякі зусиля неприятеля, щоби прийти назад в посїдане отсих наших становищ, були безуспішні. **Четвертий сибірський корпус, який в тій цїли перевів протинаступ, потерпів дуже тяжкі втрати. Його втрати рівнають ся цїлковитому знищеню корпуса. Число Москалів, взятих в полон, виносить 41 офіцирів і 2.800 салдатів. Крім того здобули наші війсак 1 гармату і 17 машинових крісів.**

„АРМІЯ АРХ. КАРЛА: Щоби вирівнати боєву лінію, турецькі війска перевели наступ на захід від Красноліся (між Нараївкою а Золотою Липою). Підчас наступу полонено 130 салдатів і здобуто 4 машинові кріси. Протинаступи Москалів оказали ся без успіху".

РОСІЙСЬКИЙ РАПОРТ.

ПЕТРОГРАД, 28. вересня. — Рапорт російського ґенерального штабу звучить:

„Напади німецьких патруль на захід від Риґи ударемнено при помочи огню карабінів і машинових крісів.

„Вчера вечером неприятель розпочав по довшім бомбардованю наступ на наші становища в околиці на полудневий схід від Пинска. Наші патрулї здержали наступ неприятеля.

„В околиці Бубнова, Свинюхів і Коритниці прийшло до нової битви. Ворожі війска ставлять завзятий опір і через сильні протинаступи здержують нашу офензиву.

„Над Балтійським морем відділ наших літаків під командою поручника Гаркавенка перевів успішний напад, кидаючи бомби на німецькі становища. Неприятель почав гарматами острілювати наші літаки. Крім того 20 ворожих літаків стануло до боротьби з нашими. В тій битві згинув хоробрий поручник Гаркавенко".

НА СХІДНИЙ ФРОНТ ПРИБУЛО 20 НІМЕЦЬКИХ ДИВІЗІЙ.

ЛОНДОН, 28. вересня. — Петроґрадський кореспондент лондонської часописи „Дейли Кронікел" доносить, що в російських військових кругах говорить ся про небезпеку наступу німецьких війск. На підставі вістий, одержаних з поля битви, стверджено, що Гінденбурґови удало ся зовсім здержати дальший наступ армії Брусілова. В останних часах російські війска віднесли лише в Карпатах деякі успіхи. **Після оцїнки офіцирів російського штабу прибуло на східний фронт около 20 німецьких дивізій (400.000), аби скріпити австрійсько-угорську армію. Крім того ужито для її скріпленя значну силу війск турецьких.**

ВІЙНА З РУМУНІЄЮ:

ДАЛЬШІ БИТВИ В СЕМИГОРОДІ.

БЕРЛІН, 27. вересня. — **Союзні війска продовжають свій протинаступ в Семигороді в околиці Германштаду і Петрашені.**

Німецькі літаки поновно бомбардували Букарешт.

Урядовий німецький звіт звучить:

„В околиці Петрашені в горах Турлісінці прийшло вчера до битви з румунськими патрулями.

„В околиці Германштаду протинаступ союзних війск відбуваєть ся дальше з добрим успіхом.

„На східнім боєвім фронті в Семигороді наші патрулї стрінули поменьші румунські відділи.

„Наші літаки бомбардували вчера з добрим успіхом Букарешт".

ПОЇЗД З 400 РУМУНСЬКИМИ ОФІЦИРАМИ ВИСАДЖЕНО У ВОЗДУХ.

БЕРЛІН, 27. вересня. — **З певних жерел надійшли вісти, що серед румунських жовнїрів панує велике невдоволенє. Недалеко Кронштаду (в Семигороді) висаджено у воздух поїзд, в якім находило ся 400 румунських офіцирів. З експльозії лише 7 офіцирів вийшло цїло.**

З причини змагаючої ся дезерції в румунській армії установлено окрему слїдчу комісію. Військовий суд видав вирок смерти на двох підофіцирів і чотирох жовнїрів. З того приводу дотичний цїлий полк відмовив послуху.

БУКАРЕШТ СТОЇТЬ В ОГНИ. — УСПІХИ СОЮЗНИХ ВІЙСК В СЕМИГОРОДІ.

БЕРЛІН, 28. вересня. — **Німецькі літаки перевели новий напад на столицю Румунії, Букарешт. В богато місцях міста бомби спричинили пожар.**

В Добруджі протягом останних 24 годин не зайшли жадні зміни.

В Семигороді протинаступ союзних війск розвиваєть ся успішно.

Звіт німецького головного штабу звучить:

„Вчера наші літаки перевели успішно бомбардоване Букарещту. Місто в кількох місцях горить.

„В Добруджі воєнне положене не змінидо ся.

„В Семигороді, в околиці Петрашені і Германштаду битви з румунськими війсками прибирають щораз більші розміри. Протинаступи румунських війск зломано".

ВІЙНА У ФРАНЦІЇ:

ДАЛЬША БИТВА НА ЛІНІ ПЕРОН-БАПОМ.

БЕРЛІН, 28. вересня. — **Велика битва по обох сторонах ріки Соми триває без перестанку дальше. Французько-анґлійські війска при помочи амуніції, яку їм доставляють всї фабрики сьвіта, роблять дальші зусиля, щоби розширити осягнені успіхи.**

Хоч німецькі війска уступили в деяких місцях боєвої лінії назад, то за свої побіди неприятель мусів заплатити дуже тяжкими втратами. Успіхи неприятеля остають без найменьшого впливу на загальне воєнне положенє на заході.

Німецький ґенеральний штаб доносить:

„АРМІЯ КН. РУПРЕХТА: Між рікою Анкрою і Сомою анґлійські війска перевели сильне бомбардоване, а відтак наступ на наші становища. Наші війска, при добрім співділаню артилєрії і літаків, відбили всі напади з великими втратами для неприятеля.

„Коло Морваль напад французьких війск відбито рівнож з тяжкими втратами для неприятеля. Французькі війска, яким зразу удало ся вдерти в перші ряди наших окопів, мусїли уступити назад на давні становища".

АНҐЛІЙЦІ ЗДОБУЛИ РЕДУТУ І ПОЛОНИЛИ 600 НІМЦІВ.

ЛОНДОН, 28. вересня. — Анґлійський ґенеральний штаб доносить:

„Наші війска взяли приступом „швабську редуту", на північ від Тіепваль, яка була на 500 метрів довга. Протягом останних 24 годин полонили ми 600 Німців".

ПІДЧАС ОСТАННОГО НАСТУПУ НАД СОМОЮ НІМЦІ МАЛИ ВТРАТИТИ ОКОЛО 10.000 В ПОЛОНЕНИХ.

ПАРИЖ, 28. вересня. — Французький ґенеральний штаб оголосив отсї вісти:

„Останний наступ союзних війск, підчас котрого здобуто дві місцевости, Тіепваль і Комбель, належить до найбільших успіхів за час офензиви союзних війск над рікою Сомою.

„Анґлійські війска полонили 3.000 до 4.000 Німців, наші війска 5.000 до 6.000; разом около 10.000 полонених.

„Воєнна добича, яка попала в наші руки після здобутя села Комбель, складаєть ся з 1.800 карабінів, 4 ґазових апаратів і кількох тисяч гарматних набоїв".

НІМЦІ ОПОРОЖНИЛИ КОМБЕЛЬ ПЕРЕД ЙОГО ЗАНЯТЄМ.

ЛОНДОН, 28. вересня. — З головної анґлійської кватири доносять:

„По довгій і завзятій боротьбі село Комбель опинило ся в руках союзних війск. Німці перед опорожненем села вивезли майже всі гармати, а їх війска заняли нові приготовані становища на північ від Комбель. Цїле село представляєть ся купою румовищ. Знищені окопи і підземні хідники були переповнені убитими і тяжко раненими. Число Німців, взятих в полон після занятя Комбель, складало ся з 1.500 ранених жовнїрів".

ФРАНЦУЗИ І АНҐЛІЙЦІ ЗДОБУЛИ ДОСИ 44 СІЛ.

ПАРИЖ, 28. вересня. — **Півурядовий звіт французького військового орґану „Білетен дез арме" подає загальний огляд успіхів, осягнених союзними війсками за час тримісячної офензиви по обох сторонах ріки Соми.**

Доси здобули союзні війска 44 сіл і територію о поверхні 300 квадратових кільометрів. Число полонених Німців виносить около 60.000, між тими 12.000 ранених. Число здобутих гармат виносить 144, а машинових крісів около 500.

Після оцїнки офіцирів ґенерального штабу зі сторони німецької брало участь в тій битві около 1,400.000 війска.

(Перед наступом французько-анґлійських війск над рікою Сомою Німці мали у своїх руках 21.000 квадратових кільометрів французької території враз з 2.554 містами і селами).

ВІЙНА НА БАЛКАНІ:

ПОБІДА БОЛГАРІВ НАД СЕРБАМИ ПО 10 ДНЯХ ТЯЖКОЇ БОРОТЬБИ.

СОФІЯ, 27. вересня. — **По 10-дневній тяжкій боротьбі зі Сербами на західній границї Македонії болгарські війска приневолили Сербів на цїлім фронті до відвороту.**

Болгарські війска відбили також три напади Французів в околиці Фльоріни.

Як Серби так і Французи потерпіли дуже тяжкі втрати.

Урядовий звіт болгарського ґенерального штабу звучить:

„На горах Стара Нередеска перевели наші передні відділи несподівано напад в околиці села Брєніци на французький батальон 242. полку піхоти. Наші війска розбили батальон і повернули назад, беручи кількадесять Французів до неволї і здобуваючи значні воєнні матеріяли.

„Коло Оровніка наші війска взяли приступом ворожі окопи. В окопах найдено 30 убитих Французів. Коло Пізодері і Арменська перевели наші війска напад на три батальони неприятеля, змушуючи його до утечі. Неприятель полишив на побоєвищи богато убитих і ранених.

„На схід від Фльоріни відбили наші війска три французькі напади.

„Після 10-дневної завзятої боротьби, в якій сербська дрінська дивізія потерпіла дуже тяжкі втрати, наші війска перевели напад на Каймакелян і змусили неприятеля на цїлій лінії до відвороту. Битва триває дальше і розвиваєть ся для нас корисно. Неприятель находить ся в безладній утечі. Дотеперішна добича складаєть ся з 2 гармат, кільканайцять машинових крісів і великої скількости воєнних матеріялів.

„Над рікою Вардаром і Струмою відбуваєть ся перестрілка артилерії. Над Еґейським морем панує спокій."

—o—

ГРЕЦЬКИЙ КОРОЛЬ РІШИВ СЯ ВИПОВІСТИ БОЛГАРІЇ ВІЙНУ.

ЛОНДОН, 28. вересня. — **Справа виповідженя війни Грецією Болгарії є питанєм кількох годин.**

Завтра відбудеть ся друге засїданє державної ради, на якім має бути уложений ультимат до Болгарії. Грецьке правительство зажадає від Болгарії, щоби її війска сейчас опорожнили грецьку територію.

На нинїшнім засїданю державної ради грецький король станув зовсім по стороні Анґлії і її союзників. Король заявив, що є готовий сейчас підписати декрет в справі загальної мобілїзації грецької армії. Рівночасно буде видана до грецького народа відозва, в якій будуть виложені причини конечности війни проти Болгарії. Декрет і відозва будуть оголошені, скоро лише ультимат буде врученйй до рук болгарського президента Радославова.

ВЕНІЦЕЛЬОС НА ЧОЛІ ПРОВІЗОРИЧНОГО ПРАВИТЕЛЬСТВА НА КРЕТІ.

ЛОНДОН, 28. вересня. — **Цїлий остров Крета находить ся в руках повстанців. На чолї тимчасового правительства станув бувший президент грецького кабінету Веніцельос.**

Цїла залога грецького війска, яка числила на Креті 2.450 людий, перейшла на сторону повстанців, з виїмкою 19 жовнїрів і офіцирів.

На великім народнім вічу Веніцельос виголосив промову, в якій заявив, що на случай, коли грецьке правительство не виповість війни Болгарії і центральним державам, він се зробить на власну руку.

ЧИТАЙТЕ „СВОБОДУ" І ПРИЄДНУЙТЕ ЇЙ НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ!

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
In United States:	В Злучених Державах:
$2.50 per year	на рік $2.50
$1.25 per 6 months	на пів року $1.25
$1.00 per 4 months	на 4 місяці $1.00
In Jersey City and to foreign countries:	В місті Jersey City і за границю:
$3.25 per year	на рік $3.25
$1.75 per 6 months	на пів року $1.75
$1.00 per 3 months	на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".

При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Jersey City.

AMERICAN ASSOCIATION OF FOREIGN LANGUAGE NEWSPAPERS MEMBERSHIP LABEL

За всі оголошеня поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає. — Рукописий не звертасть ся.

З біжучої хвилі.

Кацапська „Правда" накликує своїх читачів, аби доконче учили ся російської мови, бо вона буде потрібна кождому, хто по війні схоче їхати до Росії, аби там обняти товсту посаду. „Правда" побоюєть ся, що найважнійші посади в державі білого царя займуть Жиди, бо вони, хоч ненавидять Росію, знають ліпше російський язик ніж свій жарґон. „Они — каже орґан галицьких зрадників — издають русскіи газеты, они закладають даже русскіи кружки, они, при всей своей ненависти къ Россіи и къ всему русскому, больше сдѣлали въ области русского языка, якъ русскіи. И слѣдовательно выкорыстають свое знаніе въ первой мѣрѣ въ свою пользу и будутъ жити трудомъ той страны, яку позорять и позорили".

Гірші посади в Росії мали би обняти Чехи, а найгірші: „галицкіи и угорскіи русскіи", бо вони „даже понятія не имѣють о русскомъ литературномъ языцѣ".

До тих кацапів, котрі вже є батьками, кличе „Правда" так: „Куда ваши дѣти зайдутъ съ лемковскимъ или другимъ нарѣчіемъ? Куда зайдутъ съ мазепинскою тарабарщиною Грушевского? Никуда! Ни литературы нѣтъ, нѣтъ и богатства языкового, на всякомъ шагу треба красти или изъ польского или изъ русского литературного языка. А практичного примѣненія тѣ нарѣчія не могутъ имѣти".

Нашу рідну мову називає кацапська шмата „мазепинскою тарабарщиною Грушевского", а та мова не має „практичного примѣненія", бо... за неї не дають рублів. Тай „практичні" собі з біса ті „галицкіи и угорскіи русскіи"!...

Рей Е. Патерсон з Ню Йорку написав до редакції часописи „Ню Йорк Амерікен" (ч. 12.126) лист, в якім між иншим каже:

„Яко Американець я протестую проти промови президента Вілсона, вигологошеної ним з нагоди принятя номінації на президента будучої каденції. Особистих опіній п. Вілсона не можна приняти за погляди американського народу. При найблизших виборах в падолисті Американці ґоворити-муть самі за себе.

„Я протестую проти Злучених Держав, які входять у спілку з європейськими злочинцями, рабівниками і брехунами.

„Я протестую проти запевнюваня, що Злучені Держави находять ся в стані нечуваного доси розвою, коли тисячі страйкують за право до житя, а лиш немногі одиниці збирають жниво набутих лихом зисків.

„Я протестую проти запевнюваня, що ми є могучою нацією, коли кождий бачить ясно, що ми мусимо просити о дозвіл Европи у всіх справах нашої заграничної політики".

Минулого четверга Жиди сьвяткували свій новий рік — 5677. В нюйорських школах була того дня заледви половина дітий, бо друга половина... сьвяткувала. З того можна виробити собі понятє про населенє американської метрополії. Тут пригадує ся цікава пословиця, яка кружить між львівськими Жидами: „Львув — то руске століце, польске уліце, а жидовске каменіце".

„До чого йде в Росії".

Американські часописи на підставі часописий швайцарських подають отсї вісти:

Велике здивованє викликала тут вістка про, так сказатиб, несподіване уступленє російського міністра для заграничних справ, Сазонова, і про обнятє сего становища иншим довірником царя, Штірмером. Дарма ломлено собі голови над тим, аби знайти властиві причини сеї переміни міністрів. Небавом почали кружити поголоски, що причиною упадку Сазонова була його приязнь для Анґлії.

Незадовго опісля прийшла друга несподівана вістка, іменно про уступленє ґенерала Куропаткіна, яко головного команданта російської північної армії, і про іменованє на його місце ґенерала Рузского. І в тім головну ролю відгравали більше згляди політичні ніж військові. Не дасть ся заперечити, що ґенерал Рузский належить до найспосібнійших командантів в Росії під теперішну пору. Про се говорить його військова минувшість. Перед 40 роками брав він визначну участь у російсько-турецькій війні (1878-1879), був шефом ґенерального штабу другої армії у війні російсько-японській (1904-1905), а відтак був командантом 21. корпуса. В російських військових кругах мав він широку славу, а занятє ним Львова на початку теперішної війни утвердило їх переконанє щодо великих спосібностий ґенерала Рузского. Опісля він попав в неласку і пійшов у відставку. Однак його скоро покликано знова на відвічальне становище, коли уступив великий князь Николай Николаєвич. Ґенерал Рузский обняв іменно головну команду над головною північною армією і був в дійсности наслідником князя, хоч про людське око становище великого князя обняв сам російський цар. Ґенерал Рузский станув до боротьби з Гінденбурґом. Задача ґенерала Рузского була дуже тяжка і невдячна. Він перевів майстерно відворот недобитків російської армії зпід Вільни і здержав наступ німецьких військ над Двиною, на лінії Риґа-Двинск, яка становить „оборонну лінію столиці Росії, Петроґраду".

Опісля наступила на сім фронтї довга перерва. Анґлія домагала ся рішучо нової великої офензиви російських військ проти Німців. Ґенерал Рузский переконав царя, що наступ російських військ під тодішну пору не мав би виглядів на успіх. На жаданє Анґлії і Франції цар був уже готовий видати приказ до висланя експедиції на Балкан. В останній хвилї удало ся Рузскому переконати царя, що війна на Балкані ведеть ся виключно в інтересї Анґлії. Коли Анґлія довідала ся про великий вплив ґенерала Рузского на царя, постановила виточити найбільшу гармату, іменно вислати до Росії свого міністра війни, лорда Кіченера. Ґенерал Рузский виступив зовсім явно проти заходів лорда Кіченера. Ґенерал Рузский зробив Кіченерови закид, що Анґлія поступає підступно супроти своїх союзників, що вона, де лише може, відтягаєть ся від сповнюваня своїх забовязань супроти союзників, що ціла анґлійська виправа на Дарданелї була лише зле відограною комедією та що Анґлія ніколи не брала поважно того, щоби Царгород остав ся в російських руках. Отсей виступ ґенерала Рузского був причиною, що цар звільнив його вдруге зі становища головного команданта.

Тепер ґенерал Рузский повернув втрете на становище головного команданта. Що се має означати? Чи було би се переборщене, колиб твердити, що його іменованє означає, що Росія хоче відзискати самостійність в діланю і скинути зі себе зависимість від Анґлії і Франції?

Тісно з повисшим лучить ся ще третя подія. Російська цензура позволила на поширюванє книжки, в якій без обиняків ставить ся домаганє, аби Росія розвязала ся з дотеперішними союзниками. Заголовок книжки звучить: „Для чого ведемо війну?" Автором книжки є вільнодумний російський політик Николай Суханов. В берлїнській часописи „Таґ" поміщено отсї виїмки з тої книжки:

„Нечисті, жадні слави, підкуплені політики, які гонять за інтересами війни, кинули Росію до кровавої купели, яка без надій на успіхи цофнє її о сто років назад. Задачею теперішної російської політики було би, направити поповнені блуди. Ніколи не було в нашім інтересї вести війну проти Німеччини. Для Німеччини й Анґлії війна може мати значінє питаня житя або смерти, але для Росії невтральність і здержанє від участи в катастрофі, яка вже від літ грозила Европі, були би найліпшим виходом. Довша війна означає безуслівну програну, бо побіда по стороні Анґлії буде найбільшим нашим пораженєм. Так звані патріотичні кличі в Росії є нічим иншим, як лише робленєм інтересів. Лише ті, що з війни тягнуть зиски, хотіли і хочуть війни".

Дальше говорить автор книжки, Суханов, про заключенє Росією окремого мира, незавнсимо від своїх союзників. Се є одиноке правдиве домаганє независимої російської політики.

На сю книжку дала дозвіл російська цензура. А треба зважити, що російська цензура забороняла засадничо всякі дебати на теми мира. І се стало ся якраз тоді, коли Сазонов уступив зі становища міністра заграничних справ. Мимоволї насуваєть ся питанє: „До чого йде в Росії?"

ТРЕБА БУДЕ БОРОТИ СЯ З ПОЛЯКАМИ.

(Надіслана стаття).

Шікаґовський „Дзеннік Звйонзкови" (ч. 225, з 25. вересня б. р.) пише в статї п. з. „Видавничий рух в Люблині" між иншим отсе:

В австрійсько-угорській окупації слідуючі польські видавництва виходять в столиці терену — Люблині.

Передівсїм виходять там два дневники, знані з часів передокупаційних, „Земя Любельска" і „Ґлос Любельскі".

„Земя Любельска" видавана і редаґована п. Данилом Слївіцким, тішить ся дуже значною почитностию, бо є редаґована живо й рухливо, хоч не гуртує голоснійших публіцистичних сил. Пише до неї богато леґіоністів. „Зема Любельска" є проваджена в дусї неприхильнім Німцям, антисемітськім і антиукраїнськім, вона також провадила кампанію проти ріжних проєктів берлїнського форсовного українізованя Холмщини.

Поляки провадять кампанію проти ріжних проєктів берлїнського форсовного українізованя Холмщини... Чиж ми, Українці, не знали сього передтим і не знаємо тепер? Чиж ми не знали передтим і не знаємо тепер, чим кишить душа польських політиків; чим та душа насичена зглядом українського народу та його земель? Ми знали і знаємо се дуже добре.

Ми переконані досьвідом, що Поляки ненавидять український нарід, що вони старають ся всякими способами унеможливити наш національний рух, заперечити наші претенсії до наших прабатьківських земель.

Самостійність українського народу і його земель має під пору трох грізних ворогів. Першим ворогом є російський уряд, другим є Мадяри, а третим ворогом, з котрим наш нарід найзавзятійше боров ся і найбільше пролив своєї крови, є Поляки. Так, Поляки є нашим великим ворогом. Поляки у спілці з російським урядом є нашим найгрізнійшим національним катом.

Волинь, Галичина і Холмщина — се твердий оріх національної незгоди між двома сусїдними народами, Українцями і Поляками. **Се оріх, за котрий оба ті народи будуть мусіли звести завзяту і кроваву боротьбу, в якій упаде богато жертв по обох сторонах. Боротьба буде доти провадити ся, доки вкінци наші вороги не будуть поконані. Инакше згоди між обома народами не буде.**

Доти між обома народами не буде згоди, доки Поляки не заперестануть висувати своїх претенсій до земель зпоконвіку заселених Українцями; доки Поляки не навчать ся думати, що згода між ними і Українцями може тільки тоді наступити, коли ми і вони будемо самі порядкувати землями своїх предків.

Холмщина — се корінна українська земля. Там від давен давна жив український нарід і земля ся належала ще у XII. і XIII. столїтю до галицьких та київських князів. А що історична доля судила, що Холмщина підпала під власть Литви, а відтак Польщі, то з того ще не треба вносити, що Холмщина є польською провінцією.

Дивним лише видасть ся се, що Поляки, ще самі у гробі, ще лише трошки заблисло їм сьвітло свободи, а вже старають ся закопати до гробу другі народи — старають ся запрягти їх до свого ярма.

Історія вирівнає наші кривди. Але ти, український народе, мусиш брати ся горячо до визвольної роботи, щоби відібрати ворогам всьо, що вони загарбали від нас і від наших предків.

М. Д. В.

Іван Франко.

ЩО ЩАСТЄ? СЕ-Ж ІЛЛЮЗІЯ...

Що щастє? Се-ж іллюзія,
Се привид, тінь, омана..
О ти, іллюзіє моя,
Зрадлива і кохана!

Кринице радощів, чутя,
Ти чарочко хрустальна!
Омано дум, мого житя
Ти помилко фатальна!

Я хтів зловить тебе, ось-ось,
Та враз опали крила:
З тобою жить не довелось,
Без тебе жить не сила.

З тобою жить — важка лежить
Завада поміж нами;
Без тебе жить — весь вік тужить
І днями і ночами.

Нехай ти тінь, що гине десь,
Мана, луда — одначе
Чомуж без тебе серце рвесь,
Душа болить і плаче?

Нехай ти тінь, мана, дім з карт
І мрія молодеча,
Без тебе жить — безглуздий жарт,
І сьвіт весь — порожнеча.

Як той Шлеміль, що стратив тінь,
Ходжу я мов заклятий,
Весь сьвіт не годен заповнить
Менї твоєї страти.

ВАСИЛІЯНСЬКИЙ ОРҐАН ПРО ІВАНА ФРАНКА.

Бразилійські Василіяни, які є парохами тамошних українських громад, видають у Прудентополїс (Парана — Бразилія) свій орґан п. з. „Праця". Оріґінального матеріялу у тій „Праці" майже нема — самі передруки з українських ґазет, які виходять у Північній Америці. Коли в тім василіянськім орґані появить ся дещо оріґінального, то воно навіяно таким духом, що аж гидь бере се читати. До таких оріґінальних статий „Праці" належить також некрольоґ (посмертна згадка) про Івана Франка, поміщений у 34 числї сеї ґазетки (з дня 24. серпня 1916). Наводимо понизше сей некрольоґ в повній основі:

Іван Франко, звісний поет, белетрист, публіцист, як донесли ми коротко у послїднім числї*), помер у Львові, у місяци маю с. р. Іван Франко був чоловіком надзвичайно талановитим. Довгий свій вік посьвятив головно боротьбі з католицькою Церквою — духовеньством. Невірство — атеїзм, крайна безбожність, яка ширилась від кількадесять літ між українською молодіжию, се робота покійного Франка. Він зіпсув цілі поколїня — затроїв цілі ряди найкрасшого цьвіту українського т. є. его молодь. Борбу свою завзяту супроти Церкви сьв. закінчив так, як его товариш рідний по ділу, Павлик.

Деякі українські часописи розпинають ся — проливають крокодилеві сльози над Франком з причини его смерти — та ми скажемо коротко над могилою Франка: Франко помер, а Бог живе дальше; Франко помер і Церкві сьв. підвалин не піпсував, хоч цїлий свій вік тому посьвячував.

Умерли Павлики — Франки, а Церков сьв. католицька чимраз красше процьвітає.

Вечная память — вечний пакой!

Українське духовенство в Галичині вже давно оцінило заслуги Франка і вже давно перестало дивити ся на нього очима колишних „сьвятоюрців". Наші сьвященики, приглянувши ся близше ідеям і діяльности великого українського учителя, переконали ся наглядно, що він не був ніколи ворогом грецько-католицької церкви (і ніякої иншої церкви на сьвіті) і навіть не відносив ся ворожо до нашого поступового духовеньства. Франко боров ся лише з неправдою. А що в перших роках Франкової діяльности було в Галичині дуже богато грецько-католицьких сьвящеників, які відносили ся ворожо до народного руху і провадили наш нарід на бездорожа, то сього ніхто на сьвіті не годен заперечити. З такими сьвящениками Франко вів завзяту боротьбу і сього вже тепер ніхто не вміняє йому за зло, окрім хиба бразилійських Василіян, котрі — не знати, з якої причини — лишили ся геть-геть позаду новійших галицьких подій.

Погані часи були на галицькій Україні тоді, коли Франко йшов зі своєю наукою в народ. Що ті часи безповоротно минули, се заслуга Івана Франка. Що наше духовенство обтріпало ся в цілости із сумної памяти „сьвятоюрських ідей" і стало працювати для свого рідного народу, — се теж заслуга „безбожного" Франка. З деякими нашими сьвящениками (котрі сього були варті) Франко навіть приятелював і робив разом з ними велику народну роботу. Що Франко до кінця свого житя не міг погодити ся з такими „народними діячами", як от бразилійські Василіяни, — то чи се його вина?...

Вертаючись до поміщеної висше посмертної згадки про Франка, виписаної йому бразилійськими Василіянами на сторінках своєї „Праці", скажемо коротко, що такого некрольоґу померпому „атеїстови" не написав ще доси ніхто на сьвіті. Писали про смерть Франка і про його діяльність ріжні ґазети (навіть чорносотенні), але жадна не мала „відваги" написати того, що написала бразилійська „Праця".

Гей, український народе! Чи ти чуєш, як на Франковій могилї хрюкають свині?!

*) У тім числї (33) було про смерть Франка лиш отсе одно реченє: „Помер у Львові Іван Франко". — Замітка Ред. „Свободи".

РЕПУБЛИКИ І МОНАРХІЇ.

Не без певних причин весь поступовий сьвіт признає републиканський устрій держави за найбільше відповідний змаганям народів. В державі, яка є републикою, проявлять ся воля народа, підчас коли в монархії проявлять ся воля монарха. Є на сьвіті републики, котрі відповідають вповні волі народа, приміром Швайцарія. Є на сьвіті також і монархії, в яких монарх володіє зовсім після своєї волі, абсолютно, як приміром в Росії. (Російська дума є в дійсности лише тілом дорадчим, без сили і власти). Подібно як се лучало ся в давних часах, таксамо лучаєть ся в теперішних часах, що сама назва републики або монархії не зовсім відповідає устроєви дотичної держави.

В послїднім віці істнованя римської републики лучало ся часто, що римська держава лише з імени була републикою; в дійсности власть була в руках сенату і консулів, або що частійше: власть виконувала лише горстка людий або її присвоював собі один чоловік і ставав необмеженим диктатором. Другий подібний примір републики, в якій нарід був позбавлений всїх своїх прав, се колишна република Венеція. За часів венецької републики ціла власть спочивала в руках дожі і ради десятьох. Франція, яка має назву републики, переняла богато інституцій з давного устрою монархічного, так, що в дійсности вона має устрій на-пів републиканський, а на-пів монархістичний.

Знова навідворот: приміром Анґлія, яка є монархією, має богато інституцій, які відповідають устроєви републики. Власть анґлійського короля є дуже обмежена; йому полишено майже виключно лише обовязки репрезентованя. Однак власть народа в Анґлії, яку признає йому конституція, є в значній мірі обмежена через богату і сильну клясу анґлійської аристократії.

Голяндія є монархістичною державою, але її устрій відповідає майже зовсім принципам републики. Вся власть спочиває в руках заступників народа. Подібний случай має місце в Норвегії, де король служить лише для окраси.

Злучені Держави мають устрій наскрізь републиканський. Однак і тут показуєть ся, що конституція є в деяких точках вже перестаріла, бо вона уложена ще перед 140 роками. І тепер богато точок сеї конституції, які тоді відповідали понятям ідеї свободи, нинішним понятям про народне правительство зовсім не відповідають.

Головні підстави конституції Злучених Держав є міродатними нині, зарівно як і в тих часах, коли їх уложено і принято. Особиста свобода, забезпеченє власности, релїґійна терпимість, свобода слова і преси — се добродійства, які дала своєму народови американська конституція. Однак богато з висше наведених добродійств є признані майже у всїх, хоч монархічних, державах у сьвіті.

Дуже небезпечною точкою американської конституції являєть ся власть екзекутиви. Вона відповідала тодішним відносинам, серед котрих точки конституції укладано. Однак нині заходить конечність деяких змін в сїм напрямі, коли американська держава хоче вповні задержати устрій републики.

Власть президента підчас його урядованя, помимо обмежень, зроблених конституцією, рівнаєть ся майже власти абсолютного монарха. Останні часи виказали, що від президента була вповні залежна доля держави. Не з державних, але з зовсім особистих причин президент міг і може привести державу над берег пропасти.

Принагідно зближаючих ся виборів на президента ріжні політики підносять справу конечности обмеженя власти президента через ухваленє змін в деяких точках конституції. Завзята виборча кампанія кандидатів витягнула на денне сьвітло велику небезпеку для держави, коли такий стан буде тривати дальше. **Всі політики доказують конечність ревізії конституції, коли народне правлїнє, походяче з народа, має находити ся в руках народа і народови служити.**

Гр. Семешко.

З СИБІРСЬКИХ СПОГАДІВ.

(Передрук заборонений).

25. Заставники.

— Чули?

— Що таке?

— Як що? Ґубернатора привезли, прокуратора, посла, бурмістра!..

— Куди привезли? Говоріть на розум, бо нічого не второпаю.

— Та сюдиж, на засланє.

Я витріщив очи на мого співбесідника, але він ані ду-ду. До того-ж він був уже чоловік немолодий, поважний і шуткувати не любив. Його вістка була ніби правдивою, але то було щось зовсім неможливе. Що посла привезли на засланє, в сїм нічого дивного не було. Російські посли навіть каторги пробували тільки за те, що були поступовими послами; могли заслати і бурмістра, але ґубернатора, прокуратора...

— Знаєте що, чоловіче добрий, я вам не вірю, — кажу до нього.

— Та їй Богу-ж правда! Ходім зараз подивимо ся: вони всї сидять тепер в хатї почтаря, а стражники бігають по селї і шукають їм мешканя. Вони Австрійцї...

— Хто Австрійцї?

— Та ґубернатор, прокуратор і инші.

— О, бодай вас морока... Так ви-б так і сказали зразу. Ходім!

*

* *

Се було на перший день Різдвяних сьвят 1914 р. в селї Колпашеві, Наримського краю. В невеликій, з низенькою стелею хатї почтаря, на довгій лавцї під стїною сидїли в ряд: віце-президент Буковини В. Дузїнкевич, прокуратор черновецького суду Н. Лязарус, парляментарний посол М. Спинул, бурмістр Черновець С. Вайсельберґер і адвокат Ф. Менцель.

Тільки поглянувши на них, я зразу побачив, що тяжка етапна подорож їм далася в знаки; всї вони були дуже змучені і таки добре обшарпали ся й обдерли ся.

Я привитав ся і почав розпитувати їх, що вони за люди, де і за що їх злапали, але вони відповідали дуже неохотно і односкладно: да, нет. По всьому видко було, що вони остерігали ся нового і зовсїм незвісного їм чоловіка.

Тимчасом до хати прийшов новий стражник і став з усїми здоровкати ся поданєм руки, почнаючи з віце-президента Дузїнкевича і кінчаючи почтарем. І всї вони подавали стражникови руки, а менї здавало ся, що як би стражник захотїв з ними цїлувати ся, то вони-б і цїлувались, гадаючи, що може в Росії такий звичай.

Прикро менї стало за них і сумно було дивити ся на тих людий, що попали рантом в такі невідповідні умовини житя...

*

* *

Стражники, діставши доброго хабаря, найшли швидко новим членам кольонії добрі мешканя. Віце-президент Дузїнкевич поселив ся з послом Спинулом, а в другій кімнатї разом всї остальні.

Обжившись трохи і близше познайомивши ся з людьми, Буковинцї розказали нам, що всїх їх арештували в Чернівцях яко заставників і три місяцї держали в місті Винницї, поки російський уряд вів переговори з урядом австрійським, аби виміняти за них арештовані в Австрії семї москвофілів, братів Ґеровських.

Три місяцї вели ся ті переговори, але нї до якого порозуміня обидва уряди не прийшли. Австрійське правительство давало за заставників стількиж російських підданих, котрі були захоплені війною в Австрії; що-ж до Ґеровських, то воно рішучо відмовилось. Воно сказало: Ґеровські є наші піддані і ми нікому не позволимо мішати ся в наші домашні дїла і справи! Поки вели ся ті переговори, заставників тримали в Винницї, а врештї привезли в Наримський край.

Через який місяць томський ґубернатор Дудинський приказав наримському комісарови Вальтерови розмістити заставників по північній частині Наримського краю, по одному чоловікови в селі. Адвоката Ф. Менцеля переслали з Колпашева до села Парабельського, 90 верств на північ; остальних же не вспіли переслати, бо прийшов приказ з департаменту полїції вислати їх етапом до Києва. Ми всї гадали, що там наладила ся яканебудь справа щодо заміни заставників і радїли, що вони скоро виберуть ся додому; один тільки Менцель, що зістав ся в Наримськім краю, підняв бучу про те, чом і його не забрали до Києва. Післав скарги мінїстрови та ґубернаторови, сподіваючись, що тут була якась помилка. Ґубернатор скоро повідомив Менцеля, що в приказї департаменту полїції його назвиска нема, — відповіди від мінїстра Менцель так і не діждав ся, а тимчасом Дузїнкевича, Спинула і Вайсельберґера (крім одного Лязаруса, котрий яко хорий зістав ся в Києві) знов привезли етапом в Наримський край. Тут уже Менцель почав дякувати всїм сьвятим, що для нього все обійшло ся так добре, що йому не довело ся відбути нової етапної подорожи.

Небавом Менцель, погодивши ся з комісаром Вальтером, перебрав ся з Парабельського в село Луговське, що лежить чотири верстви від Нариму, а відтак і в самий Нарим.

В серпни 1915 р. з департаменту полїції прийшов новий приказ прислати всїх заставників у Петроград, під управу петроградського городоначальника, але на сей раз уже не етапом, а вільно і навіть без варти, після так званого проходного сьвідоцтва.

Всїх їх під вартою повезли в Томск, де староста Пелїошевський видав їм проходні сьвідоцтва і під вартою вивіз їх на стацію, де вартівники чекали, аж поки не пійшов поїзд.

Трохи пізнїйше ми довідали ся, що всїх їх в Петроградї кілька тижнів тримали в полїційній тюрмі, а нарештї через Швецію випустили за границю.

За тих пятьох заставників австрійський уряд увільнив інтернованого в Австрії визначного російського публїциста і члена першої думи Набокова та чотирох инших підданих Росії.

26. Григорій Остапець.

Хоч в Росії давно ухвалений закон о віротерпимости, та нїде мабуть ріжних релїґійних сект так не переслїдують як в Росії. Головно найбільша „робота" ріжних урядових місіонарів та полїції направлена проти баптистів і штундистів, котрих підчас сеї війни вишукали по всїх маленьких кутках і заслали на Сибір.

Серед таких неборажів є і Григорій Остапець, бо він також баптист.

Григорій Остапець ще молодий чоловік, так на яких 30 лїт віку, родом з села Потоки, кременчуґського повіту, на Полтавщинї, а мав посаду телеґрафіста на зелїзничій стації Мелїтополь у Таврії.

В Мелїтополї він був одним з визначнїйших діячів в баптистській кольонії; його заходами був отворений молитвенний дім баптистів. На отворене сього дому дав дозвіл тодїшний таврійський ґубернатор Лавринович.

Що недїлї і що сьвята збирали ся баптисти до сього дому, правили богослуженя, співали псальми, вели бесіди.

Все те дуже не подобало ся мелїтопольському справникови (старості) Матюнину, котрий почав переслїдувати баптистів, а головно Остапця, котрого він уважав головою і провідником мелїтопольських баптистів.

Побачив Остапець, що через нього полїція може наробити шкоди і всїй кольонії, а ставлячи інтереси кольонії висше своїх власних, він зовсїм виселив ся з Мелїтополя і здобув собі таку-ж посаду на стації Кременчуґ на Полтавщинї.

Се було ще перед вибухом війни.

Як тільки розпочала ся війна і в таврійській ґубернії оголошено воєнний стан, новий таврійський ґубернатор, ґенерал Княжевич, подав просьбу до головного начальника одеського воєнного округа, щоб він вислав Григорія Остапця на Сибір на час воєнного стану в таврійській ґубернії. Той згодив ся на се. Остапця арештували в Кременчузї і заслали до Наримського краю, в ґубернію томську, де він і доси жиє в селї Алатаєві, 12 верств від міста Нариму.

Я навів тут справу Гр. Остапця, в теперішні часи зовсїм звичайну, щоб показати, скільки то тут разом зроблено безправств.

Після закона баптиста, тільки за те, що він баптист, адмінїстраційно засилати кудинебудь не вільно. Далї. Кождий ґубернатор, або головний начальник воєнного округа, може висилати людий тільки зі своєї ґубернії, або зі свого округа. Григорій Остапець ще перед вибухом війни вибрав ся з ґубернії таврійської до ґубернії полтавської, котра належить до київського воєнного округа.

Таврійський ґубернатор Княжевич признав перебуванє Гр. Остапця в його ґубернії „вредним" (шкідливим) і просив головного начальника воєнного округа виселити його на Сибір, а хоч Остапець в таврійській ґубернії, а навіть в одеськім окрузї, не жив, його найшли на Полтавщинї і вислали. Вислали заходами не полтавського ґубернатора, а таврійського.

У звичайні часи се не було би можливим. У звичайні часи полтавський ґубернатор і головний начальник київського округа обурились би проти такого „нарушеня субординації" і сказали-б: в наші володїня зі своїми розпорядками не залазьте! Але підчас війни на се жадної уваги не звернули, — підчас війни все можливе...

Гр. Остапець приїхав на засланє разом зі своєю жінкою, котра нїяк не хотїла пускати на Сибір його самого і подїляє там долю свого чоловіка добровільно.

Жадних скарг чи просьб Гр. Остапець, будучи в засланю, нїкуди не подавав, а з характерестичною для віруючого чоловіка покірностию відбуває незаслужену тяжку кару, певно памятаючи, що „претерпівий до конца, спасен будет".

ЖИТЄ ЧОЛОВІКА — ЛИШ ОДИН МОМЕНТ.

Людство — се один великий океан, який простягаєть ся на тисячі миль. Сей океан складаєть ся з поодиноких маленьких крапель води.

Краплю в океанї людства творить кождий поодинокий чоловік.

Чи може одна крапля води зрушити цїлий океан? Не може, бо сил не має. Та всеж таки та незначна крапля грає велику ролю в житю океану.

І чоловік, котрий є членом всього людства, відграє велику ролю в його житю.

Людство взагалї не вийшло ще доси з давної стадії дитинства. Воно, подібно новонародженій дитинї, прямує до житя.

Дитина в колисцї сама себе в палець укусить і плаче, коли зауважає, що їй робить ся болючо. І великі нації Европи старають ся шкодити собі взаїмно, а коли зауважають, яку кривду виряджують самим собі, тодї ся несподїванка стасть ся для них дуже неприємною.

Чоловік повинен звертати подвійну увагу на все те, що він робить: він мусить памятати на самого себе, а рівночасно уважати, щоби своїм вчинком не спричинити кривди другому.

Кождий з нас зокрема є краплею в океанї житя, тому побіч наших власних інтересів ми мусимо мати на увазї ще й інтереси цїлого людства. Головно: **кождий з нас мусить мати на увазї не лише свої особисті інтереси, але й інтереси тої нації, якої ми є складовою частию.**

Кождий майже чоловік поповнює той блуд, що сам себе недоцїнює.

Я і ти і він, кождий з нас, мусимо пристосовити ся до проблємів житя подібно, як крапля води до океану, до котрого вона приналежить.

Крапля води, як би лише мала сьвідомість, то певно сказалаб: „У величезній масї я не маю нїякого значіня. Одинокий океан має значінє. Чи я на поверхнї води заміню ся в пару, чи буду тут, в безмірній масї води, бездїльно перебувати, то в сути річи се для мене нїчого не означає".

Майже кождий чоловік, дійшовши до старости своїх лїт, сам собі говорить: „Що я колинебудь зробив, не має нїякого значіня. Цїле моє житє є лише мрією. Ще одна хвилинка і я засну на віки вічні. Пощо-ж я маю даремно боротись і надїяти ся, наче той чоловік у важкім снї?"

Одні падуть, другі встають; одні вмирають, а другі на сьвіт приходять. Зрозумій, що твоя поява на земли має для людства лише переходове значінє. А всї твої ріжні пригоди в житю мають для тебе тодї значінє, коли ти найважнїйші житєві потреби міг ними заспокоїти.

Людство — се океан, а ти є лише одною краплиною в тім океанї. Тобі однак прислугують всї можливости, як кождій водяній краплинї.

Нема такої людської величи, котрої і ти не міг би осягнути, коли тільки розумно о се стараєш ся.

Великі мужі, котрим ще й нинї їх потомки не можуть надивувати ся, розпочинали і старали ся і зневірювали ся і надїяли ся, подібно як і ти.

Найбільша сила є у водопадах. Нїодна краплина води не є в них більша від другої, — **але всї працюють.**

Вода, котра спадає нинї з високої скали, могла в минувшинї плисти малесеньким руслом. І чоловік, котрий нинї виконує найгіршу роботу, може за кілька лїт добити ся такої власти, котра цїлим людством кермує. Успіхами кождого висліду є пробованє і напруженє.

Житєвий шлях чоловіка — се тонесенька нитка. Ти ступиш на ту нитку, не вспів пройти кілька кроків, а вона урвала ся і ти летиш у безвість... Знай однак, що тим шляхом переходить тисяч пятьсот мілїонів людий, які живуть на земли.

Будь переконаний, що тобі се виплатить ся, коли будеш робити завсїди як найлїпше і коли у свою роботу вложиш всї свої сили.

Сказати загалом, сей сьвіт є великий і красний, а ти представляєш його **думку,** яка є в нім одинокою силою.

Іди по своїм житєвім шляху без страху і зневіри та не знеохочуй ся, хоч би ти навіть знав, що на тім шляху прийдеть ся нераз упасти.

РОДИНА НОБЛЇВ.

Часто згадуєть ся в часописях про нагороду Нобля, тож інтересно буде подати нашим читачам біоґрафію одного з членів сеї родини, а саме Альфреда Нобля, винахідника динаміту та основателя фондації свого імени.

Родина Ноблїв прибула з Анґлії до Швеції в початках XVII. століття та одержала там право горожанства. Дїд Альфреда, Емануїл, був лїкарем і брав чинну участь яко хірурґ у війнї шведсько-російській 1708—9 року. Батько Альфреда, рівнож Емануїл, був спосібним архітектом та інжінєром, тому зістав іменований професором технїчного інститута в Стокгольмі 1827 р. і викладав там начеркову ґеометрію та науку конструкції. В 1828 р. оженив ся з Кароліною Альзель. Третим сином з того подружа був власне Альфред Бернард Нобель, уроджений в Стокгольмі 1832 р. Його батька покликано 1837 р. до Петербурга, де займав ся конструкцією торпедовцїв, а заложена ним фабрика, субвенціонована російським правительством, доставляла Росії підчас кримської війни мін, наповнених стрільною бавовною, які забезпечили Кронштадт та Петербурґ перед союзною фльотою. Батько покликав 16-лїтного сина Альфреда до співробітництва в своїй фабрицї, а відтак вислав його до Америки на дальшу науку, яку відбув під проводом знаменитого інжінєра Екрізона.

Коли по скінченю війни російське правительство відмовило Емануїлови Ноблеви дальшої субвенції, переніс ся він назад до Стокгольму та заложив тут фабрику вибухових матеріялів, а син його Альфред став його спільником.

У фабрицї лучила ся 1864 р. катастрофа експльозії, підчас якої погибло богато робітників, а також і один із синів Емануїла, Омелян. Вість про смерть сина спричинила параліж у батька і він став неспосібним до дальшої працї. Через те управу фабрики перенїв на себе Альфред та переніс її до Вінтервікен. Рівночасно почав закладати в цїлій Европі підприємства експльоатації нітроґліцерини, які стали жерелом його кольосального мастку в будучности.

В р. 1866 зробив відкритє, яке запевнило його підприємствам сьвітлий фінансовий розвій, іменно винайшов динаміт. Експльоатація сего винаходу в Европі та Америцї принесла йому мілїони. В 1873 р. переніс ся він до Парижа та заложив там велику хемічну лябораторію. По вісїмнайцятьлїтнім побутї приневолений був через непорозумінє з французькими властями перенести ся до Сан Ремо в р. 1891. Вже від давна носив ся з намірами утворити велику фундацію, якої статут уложив сам. Його інтересувала дуже ідея мира, до якого хотїв причинити ся своїм винаходом. Думав іменно, що вибухові матеріяли, які в страшній мірі нищать людий, унеможливлять саму війну. „В дни, коли дві ворожі армії станують напроти себе та будуть себе взаїмно цїлковито нищити, прийдуть цивілїзовані народи до переконаня, що війна стала анахронїзмом — і тодї не треба буде нїяких конґресів" — так писав він до Берти Сутнер, пропаґаторки ідеї мира. В своїй фундації призначив окрему нагороду для пропаґаторів ідеї всесьвітнього мира. Альфред Нобель умер в 1896 роцї на серцевий удар.

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.

ТОВ. СІЧОВІ СТРІЛЬЦІ, ВІДДІЛ „НАРОДНОГО ДОМУ" В ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.

— устроює —

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

— котрий відбуде ся —

В СУБОТУ, ДНЯ 30. ВЕРЕСНЯ 1916

B WHITE EAGLE HALL,

335 Newark Ave., Jersey City, N. J.

ПОЧАТОК О ГОДИНІ 5-ІЙ ПОПОЛ.

Музика п. П. Келичави. Вступ 25 цнт.

На сей баль запрошуєть ся всїх, котрі хотять гарно забавити ся. Загостїть на нашу забаву, а певно розвеселите ся і будете вдоволені.

116-18 КОМІТЕТ.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

ЗАХОДАМИ ТОВАРИСТВА УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКИХ ГОРОЖАН

— відбуде ся —

В СУБОТУ, ДНЯ 30. ВЕРЕСНЯ С. Р.

ВЕЛИЧАВИЙ МАНІФЕСТАЦІЙНИЙ ПІКНІК

в Сентрал парку під ч. 4400 Норт 5-та ул.

На пікніку будуть ріжнородні забави як: кругольня, карузеля, стрільниця і много виграшок та всяких инших розривок і забав. Будуть також ріжнородні і здорові напитки і перекуски. Крім забав будуть УКРАЇНСЬКІ І АНҐЛІЙСЬКІ промови про теперішні обставини в краю і в Америцї.

Початок забави о годинї 2-ій пополудни а буде тревати до години 11-ої вечером.

Музика знаменита так до танцю як і до забави.

Кару брати на 5-ій ул. № 50, котра завезе до Сентрал парку. 16-18

ЗАБАВА ВІДБУДЕ СЯ БЕЗ ЗГЛЯДУ НА ПОГОДУ.

Т. Грицей, предсїдатель; М. Рибак, секретар; Ів. Боросевич, касієр.

Наша дума, наша пісня
Не вмре, не загине!

ПІСНЯ І МУЗИКА

ВАЖНЕ ДЛЯ НАШИХ МУЗИКІВ, ДІРІҐЕНТІВ І ВСЇХ НАШИХ ТОВАРИСТВ.

Вже появив ся мій катальоґ творів музичних, який висилаю кождому на жаданє даром.

Хто хоче мати якийнебудь твір музичний, вокальний або інструментальний, нехай вибере собі з мого катальоґа, а я йому відпишу замовлений твір в короткім часї. Переписанє одної сторони партитурової коштує 30 центів, а поодинокі голоси 10 центів. Сподїючи ся в сей спосіб запобічи великому бракови творів музичних, поручаю отсю оферту ласкавим зглядам Впов. Родимцїв.

ЕВГЕН ЯКУБОВИЧ
c/o B. Hryshko,
701 W. Lackawanna Ave., Scranton, Pa.

ДО ВСЇХ УКРАЇНСЬКИХ ТОВАРИСТВ І БРАТСТВ В АМЕРИЦЇ!

Українське Товариство „Просьвіта" в Ню Йорку, Н. Й. випустило з друку дуже цїкаву драму в 3-ох дїях Павла Зарицького

„АРЕНДАР"

Виступає 13 осіб і надає ся для театральних вистав.

ЦЇНА 25 ЦЕНТІВ.

В Товаристві „Просьвіти" можна також дістати инші цїкаві книжки виданя товариства.

До кождого замовленя треба залучити 2-центову марку на пересилку.

Хто замовляє рівночасно більше книжок, тому почту оплачуємо самі. 109e118

ЖАДАЙТЕ СПИСУ КНИЖОК.

Замовленя і гроші посилайте до:

UKRAINIAN KNOWLEDGE SOCIETY
46 E. 7th Street, New York, N. Y.

В КНИГАРНЇ „СВОБОДИ" МОЖНА НАБУТИ

НАРОДНІ КАЗКИ

Володимира Гнатюка.

ДОТЕПЕР ВИЙШЛО 6 КНИЖОЧОК.

1) ЯК ІВАН ЗРОБИВ ЧУДЕСНЕ СУДНО і при помочи товаришів дістав царівну за жінку.

2) І. ЯК ЦАРЕВИЧ ЛЇТАВ ДО ЦАРІВНИ. II. ЯК ЦАРЕВИЧ ЗАПИСАНИЙ ЧОРТОВИ, визволив ся від нього і оженив ся з його донькою.

3) ІСТОРІЯ ПРО ТРИЙЦЯТЬ ОДНОГО.

4) ЯК ПАЛІЙ ВИЗВОЛИВ ВІД СМОКА СЕСТРУ І БРАТІВ, ТА ПРОВЧИВ КАПУША.

5) ПРИГОДИ НАЙМОЛОДШОГО БРАТА.

6) І. ЯК КОРОЛЕВИЧ ВОЮВАВ ІЗ ЧОРТОМ. II. ТРИ БРАТИ І ЦЇЛЮЩА МОЛОДИЛЬНА МАСТЬ.

ЦЇНА ЗА 6 КНИЖОЧОК ВРАЗ З ПЕРЕСИЛКОЮ ВСЕГО 75 ЦЕНТІВ.

Належитість можна висилати також стемпсами. — Замовленя посилайте до:

„SVOBODA".
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ПОЗІР! ПОЗІР! ПОЗІР!

ЗАХОДОМ ТОВАРИСТВА ІВАНА ФРАНКА В НЮ ЙОРКУ,

відбуде ся пораз перший в Злуч. Державах комедія в 4. дїях І. Тобілевича (Карпенка Карого)

СУЄТА

В СУБОТУ 30. ВЕРЕСНЯ (SEPTEMBER) 1916 р.

MANHATTAN LYCEUM HALL,
64 EAST 4TH ST. NEW YORK, N. Y.

ОСОБИ:

Макар Барильченко.......Е. Томашевський
Тетяна, його жінка.......Я. Фурда
Явдоха, жінка Карпа.......М. Давидів
Карпо, хлїбороб.......Т. Томашевський
Михайло, учитель ґімназії.......В. Крисан
Петро, кандидат прав.......С. Музика
Іван, писар корпустного штабу.......Н. Трач
Василина, ґімназистка.......М. Яворська
Аделаїда, жінка Петра.......К. Юрчак
Наталка, жена Михайла.......А. Коцай
Демид Короденко, учитель.......П. Садомора
Сорокотисячников, сліпий ґенерал, батько Наталки.......Н. Трач
Терешко Сурма, козак хлїбороб.......П. Дідух
Матюша, його хлопець 12 лїт.......Е. Батрак
Тарас Гупаленко, капраль з Петербурга.......Н. Гудей
Сергій Гупаленко, козак хлїбороб.......М. Добрянський
Акидла Акидович, помічник класного наставника.......М. Паньків
Тарабанов, кухар.......Г. Цимбала
Паша, кухарка.......А. Федоришин
Дарина, покоївна.......А. Садоха

Режісер: п. Г. КУЗИК, бувший артист трупи Саксаганського і Садовського а тепер в Метрополітан Опера Ко.

ЦЇНА ТІКЕТІВ: І-го РЯДНІ 75 ЦНТ.; ІІ-го РЯДНІ 50 ЦНТ.; ІІІ-го РЯДНІ 35 ЦНТ.

ПОЧАТОК О ГОД. 7.30 ВЕЧЕРОМ.

МУЗИКА СМОЛЕНСЬКОГО А БАЛЬ ПО ПРЕДСТАВЛЕНЮ АЖ ДО РАНА.

Шановна Громадо! Від початку свого заснованя ставить Тов. Івана Франка пораз перший се представленє, яке також виставить ся пораз перший в Злучених Державах Америки. Сподїємо ся, що Шановна Громада відчує наш клич: „всї за одного, а один за всїх" і то тим більше, що ЧАСТЬ ДОХОДУ ПРИЗНАЧЕНА ЗАСЛАНИМ НА СИБІР.

КОМІТЕТ ТОВ. ІВАНА ФРАНКА.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Нова українська часопись.

В редакцію „Свободи" наспіло оказове число нової української часописи п. н. „Ученики Біблії". Часопись виходить місячно в Брукліні, Н. Й., заходами „Інтернешенел Байбл Студентс Ассошіейшен" і є вцілости присьячена інтересам церкви. „Независима, несектанська, релігійна часопись, посьвячена специяльно для ширеня Слова Божого на славу Господа Бога і добра людий" — читаємо на другій сторінці тої часописи. Справами народними вона зовсім не занимаєть ся тому можна й сумнівати ся, чи буде вона мати який вплив між Українцями.

Тарифа ціни житєвих продуктів за протяг двох літ.

Понизше містимо тарифу цін на житєві продукти, котра виказує, як підскочили протягом двох років ціни на житєві продукти. Отже:

	1914. $ c	1916. $ c
„серлойн стейк", фунт	25	38
„равнстейк", фунт	22	36
„порк чапс", фунт	20	27
вуджена солонина, фунт	27	37
вуджена шинка, фунт	26	34
сьвіжі покладки, тузин	33	60
сир, фунт	23	30
молоко, кварта	9	10
мука, ґальон	79	1.10
бараболі, пек	28	50
цибуля, фунт	32	60
сушені сливки, фунт	11	17
фасоля (дрібна), фунт	28	35
цукор (зернистий), фунт	5	8
кава, фунт	28	35
гербата, фунт	51	56
консерви	10	20
мужеське убране	35.00	40.00
шкіряні рукавиці	1.25	2.00
шовкові скарпитки	35	1.00
шовкова спідна одіж	2.95	4.50
шовкова сорочка	3.00	5.00
бавовняна матерія, ярд	60	80
сирий шовк (ґуртова продаж), фунт	4.75	6.20
хустинки, тузин	3.00	4.50
цигари (середний рід)	4	6
черевики	5.00	7.50
мужеські капелюхи (тверді)	3.50	4.00
кухонні прибори (бляшані), фунт	42	55

Подані за сей рік ціни є назначені аж на грудень, а по новім році вони мають бути ще висші. Вийде мабуть таке, що незасібні люди ходити-муть голі, босі і голодні.

Діточий параліж в Ню Йорку.

Діточий параліж в Ню Йорку, хоч не дуже змагаєть ся, але все ще не цілком убитий. В четвер занедужало 26 дітий, а з них померло 10. Загальне число занедужавших на діточий параліж в Ню Йорку виносить по конець 28. с. м. 8.985, з чого 2.270 померло. Протягом 24 годин випущено зі шпиталів 138, а загальне число занедужавших, яких випущено зі шпиталів, виносить 3.523.

Гроза ґенерального страйку в Ню Йорку.

Всї дотеперішні проби юнії нюйорських трамваєвих робітників залагодити трамваєвий страйк без помочи ґенерального страйку не вдали ся. Робітники заприсягли ся виграти сей страйк і тепер таки ухвалили викликати ґенеральний страйк в цілім Ню Йорку. Юнії робітників ріжних галузий промислу відбувають наради. Доси звісно, що ґенеральний страйк на случай, коли трамваєві компанії не погодять ся, має вибухнути ще до середи (4. жовтня б. р.).

Так потрафлять робити Німці.

Замкнене річних рахунків з розпродажі марок (стемпсів) жертвам війни при „Німецькім воєнно-запомоговім комітеті" в Ню Йорку виказує, як німецький нарід у Злучених Державах розуміє німецьку справу. Протягом одного року згаданий комітет продав таких марок на суму 17.756 долярів і 83 центів.

12-літний син убийником матери.

Малий 12-літний хлопчина, В. Ціммер з Ню Орлєнс застрілив свою маму за се, що вона вдарила його мітлою за непослух. Того дня батько покарав сина за збитки, які він виправляв на улици. Малий синок розплакав ся і побіг до мами на скаргу. Але і мамі було вже забогато його вибриків і вона вхопила мітлу, щоби й від себе додати ще синкови. Малий Вілі дістав з шуфляди револьвер і на місци поклав матір трупом.

У малого убийника є вроджений нахил до злочинства. Пять літ тому він, маючи тоді 7 літ, запхав був свою молодшу сестру до печи і хотів її спалити. Сусїди розказують, що сей хлопчина вже тепер був свого рода герштом уличних бандитів. Він вибивав вікна в склепах і викрадав „потрібні" йому річи. — Що то значить, коли родичі опустять свою дитину!

Господиня замордувала столівника.

В Акрон, О., поліція заарештувала Михайла Здихмана і його жінку, приписуючи їм убийство Івана Мороза, їх столівника. Заарештовані не признавали ся спершу до злочину, але вкінци жінці навкучило ся держати тайну і вона призналa ся, що сама замордувала Мороза і убитого вже затягнула до пивниці. Її чоловік, Михайло, спав в ту пору і про убийство нічого не знав.

В Сієтл, Ваш., грозить ґенеральний страйк.

Юнії робітників всїх галузий у Сієтл, Ваш., ухвалили вийти на ґенеральний страйк, аби допомогти грузчикам (робітникам, що ладують кораблї). Страйк вибухне леда хвиля.

Жадає запомоги, бо йому належить ся.

Дж. А. Джеймс з Нен, Кентоки, батько 15. дітий, написав лист до комітету демократичної партії, що він має 113 потомків і всї вони голосують на демократичного кандидата на президента, а він сам, Джеймс, є тепер бідний і не має одного цента. Крім того він має ще 65-літну стару жінку. В письмі, висланім до згаданого комітету в Ст. Луіс, Мо., старий Джеймс висловив надію, що комітет буде знати, як оцінити його вартість і пішле йому якусь запомогу.

„Ціле своє житє я голосував на демократичного кандидата — пише в листі Джеймс. — Я маю 113 дітий, внуків і правнуків, а кождий з них попирає Вілсона. Тепер моя жінка є хора. Я числю 73 років житя і вже сам не змагаю. Всї мої діти є вже на своїм хлїбі і я та моя жінка полишені на власну долю. Уважайте, панове, що се не легка робота, переконати всїх 113 осіб, аби вони голосували на демократа".

Републиканцї обстоюють за женщинами.

На републиканських зборах в Саратоґа Спрінґс, Н. Й., ухвалено одну точку зглядом женщин: „Републиканська партія заявляє, що на засїданю законодатних палат представителї сеї партії в тих палатах будуть обстоювати, щоби американським женщинам надано право голосованя. Коли по нашій стороні буде більша сила, то проєкт сей увійде в дуже короткім часї в житє".

Зловили „короля чорної руки".

В Ню Гейвен, Конн., заарештовано „короля чорної руки". Є ним 19-літний Петро Патрільо. До тамошного горожанина Ф. Монтґомери наспів лист з підписом: „Париський король чорної руки", щоби Монтґомери зложив 10 тисяч долярів, бо інакше його чекає смерть. В листі було застережено, щоби Монтґомери не давав про се знати на поліцію. Послідний не послухав сеї перестороги, але доніс про сю справу поліції, котра в означенім у листі місци заарештувала „короля".

В кузни не кували коний, але виробляли горівку.

Поліція в Атланта, Джорджія, заарештувала трох Неґрів — ковалїв, які виробляли горівку. Вони рідко кому хотїли кувати коні, але жили собі добре, нічого не робили і через се на них упало підозрінє поліції. При ревізії їх кузні знайдено 50 ґальонів горівки, яку вони самі продукували. Їх відставлено до арешту.

Що не можна, то не можна!

Три місяці арешту дістав 19-літний М. Сіміда з Ню Йорку за неприличне захованє на улици. Він побачив на улици знакому дівчину і обняв її, хотячи поцїлувати. Дівчина відтрутила його, а він ударив її в лице і збив окуляри. Переходячі улицею побачили се, зловили розлюбленого і віддали його до суду, де він дістав 3 місяці кари при тяжких роботах в арештї.

За 500 міліонів долярів розпродано „айс-кріму", соди і т. п.

Промислові знавці обчислили, що протягом біжучого року в Злучених Державах розпродано вже на 500 міліонів долярів „айс-кріму" (мороженого), соди і инших подібних продуктів. Сода приносить Злученим Державам великі доходи. Її транспортують до Австралії, а навіть до Анґлії. Лише в самих Злучених Державах продано 200 міліонів ґальонів „айс-кріму" за 80 міліонів долярів.

Міліонер начальником поліції.

Міліонер Дж. Кузенс дістав посаду начальника поліції в Дітройт, Міш. Річна платня на сїм становищи виносить 5.000 долярів річно. Міліонери йдуть служити, бо їм ще мало своїх гроший.

НОВИНКИ.

Японія замкне границї для еміґрантів.

Японський амбасадор у Вашінґтонї заявив, що його правительство задумало замкнути границї для еміґрантів. Причиною тої постанови має бути брак робітників у японських фабриках. Іміґрація до Японії є цїлком незначна і тому правительство мусить здержати виїзд Японців із границь краю, щоби ними можна обсадити порожні місця по фабриках.

Обі воюючі сторони в Европі приготовляють ся до зимової кампанії.

Телєґрами зі столичних міст всїх воюючих держав доносять, що обі воюючі сторони приготовляють ся до зимової кампанії. Як німецькі так і анґлїйські союзники замовили для армії велику скількість зимового убраня і обуви.

Німецький парлямент радить.

Минувшого четверга отворено осїнну сесію німецького парлямєнту. Як доносять з Амстердаму, перший день нарад був на всякий случай несподїванкою для правительства. В парлямєнтї повстала сильна опозицийна партія, в склад котрої входять соціялїстичні посли. Роблено закиди державному канцлєрови Бетман-Гольвеґови, кажучи, що він не йде за голосом народу. Який се має бути голос народу, телєґрама не пояснює.

Брак пива в центральних державах.

В Австрії і Німеччині, як доносить „Франкфуртер Цайтунг", дасть ся відчувати великий брак пива. Причиною має бути недостача збіжа, якого уживаєть ся при виробі пива. До послїдної хвилї сї браки доповнювала Румунія, яка доставляла збіжа центральним державам. Колиж Румунія виповіла Австрії війну, то рівночасно здержала збіжевий транспорт. Для армії і населеня збіжа вистарчає. Колиж візметь ся під увагу всякі можливі житєві обставини, в яких центральні держави могли би опинити ся в будуччині, то треба конче зредукувати виріб пива на меньшу скалю.

КОЛИ У ВАШІЙ МІСЦЕВОСТИ НЕМА ТОВАРИСТВА ЧИ БРАТСТВА, ЩО НАЛЕЖИТЬ ДО У. Н. СОЮЗА, ТО ПОСТАРАЙТЕ СЯ ТАКЕ ТОВАРИСТВО ЧИ БРАТСТВО ЗАЛОЖИТИ І ВПИСАТИ ДО У. Н. СОЮЗА.

Він має рацію.

— Бачиш, чоловіче! Ти впив ся і тепер не можеш встати з крісла. Попоцеш, коли сам бачиш, що не можеш пити?...

— Ти дурна! Я пити можу, але ходити по пяному не можу...

В реставранті.

Гість: — Що маєте нині на обід?
Кельнер: — Є ковбаса з капустою.
Гість: — Що більше?
Кельнер: — Ковбаса без капусти.
Гість: — Що ще?
Кельнер: — Гм... Є капуста без ковбаси...

Велике сьвято.

— Івасю, ти чому так скоро прийшов зі школи? — питає мама маленького синка.

— У нас нині велике сьвято, — каже Івась.

— Яке?

— Пан професор умер.

ЧЕСТЕР, ПА.

Тов. „Український Народний Клюб Січ" повідомляє всїх своїх членів, що звичайне засїданє відбудеть ся в недїлю, 1-го жовтня о год. 2-гій пополудни, в новій просторій гали, до котрої Тов. перенеслось 15-го вересня с. р., а котра находить ся в дуже відповіднім місци при „Market Square" або інакше 304 Market St., Chester, Pa. Рівнож просимо всїх тих, котрим лежить на серци добро Українського народа, прибути на засїданє і вписати ся в члени сего Товариства. Цїлею Тов. є: Згуртувати Честерських Українців в одну громаду і підпомагати членів морально, заохочувати до читаня ґазет, книжок, даванє частих відчитів. Познакомлювати членів з Американською політикою і помагати при вибираню горожанських паперів. Устроювати вокальні вечерки і театральні представленя і тим підтримувати українського духа. Гімнастичні вправи і школа анґлїйської мови вечерами. Товариство постаралось на се о відповідну галю в середині міста, щоб всїм було вигідно сходитись. Тож приходїть як найчисленнїйше.

З поважанєм

Уряд Тов. Укр. Нар. Клюбу Січ.

БАЙОН, Н. ДЖ.
ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ БАЛЬ
— устроює —
УКР. МУЗИЧНЕ ТОВАРИСТВО ІМ. М. ЛИСЕНКА
В СУБОТУ, ДНЯ 30. ВЕРЕСНЯ 1916 Р.
в гали Майдаша під ч. 94 Іст 21-ша ул., Байон, Н. Дж.
ПОЧАТОК О ГОДИНІ 6-ІЙ ВЕЧЕРОМ.
ВСТУП ВІД ОСОБИ 25 ЦНТ.
На сей баль запрошуємо Українців з місцевости Байон і позамісцевих. Хто прийде, не пожалує!
За добру забаву ручить 16-18
КОМІТЕТ.

ВИСИЛКА ГРОШИЙ
ДО ГАЛИЧИНИ І ДО ВІДЕНСЬКОЇ ПОЧТОВОЇ КАСИ
ПІД ЦІЛКОВИТОЮ ҐАРАНТІЄЮ. — ПИШІТЬ ПО ЦІННИКИ І ДРУКИ НА АДРЕСУ:
S. MILANOWYCZ & WEIL CO.,
193 Grand Street, Jersey City, N. J.

Ант. П. Чехов.

Роман з контрабасом

Музикант Смичков ішов з міста на дачу (віллю) князя Бібулова, де з нагоди заручин мав відбути ся вечер з музикою і танцями. На його плечах спочивав величезний контрабас у шкірянім футералї. Смичков ішов берегом ріки, яка котила свої холодні води, хоть не велично, але зате поетично.

— „Не викупати би ся?" — подумав він.

Не довго думаючи, він роздягнув ся і погрузив своє тіло в холодні струї. Вечер був чудовий. Поетична душа Смичкова почала настроювати ся відповідно до гармонії окруженя. А яке солодке почуванє обняло його душу, коли він відплив яких сто кроків в бік і побачив гарну дівчину, що сиділа на крутім березї і ловила на вудку рибу. Він притаїв віддих і завмер від наплиunion ріжнородних почувань: спомини дитячих літ, туга за минулим, розбуджена любов... Боже, а прецінь він думав, що він вже не всилї любити! Після сего, як він стратив віру в людство (його горячо люблена жена утікла з його другом, фаготом Собакіном), груди його наповнила ся почуванєм порожнечі і він став мізантропом.

— „Що таке житє? — нераз завдавав він собі питанє. — По що ми живемо? Житє є митом, мрією... говоренєм черевом..."

Коли він стояв перед сплячою красавицею (не тяжко було завважати, що вона спала), нараз, наперекір своїй волї, він почув в груди щось подібного до любови. Довго стояв він перед нею і пожирав її очима...

„По, досить... — подумав він, глубоко зітхнувши. — Прощай, чудове мареsvo! Менї вже пора йти на баль до князя".

І він ще раз поглянув на красавицю та хотїв вже плисти назад, як в голові його заблисла ідея.

„Треба їй лишити по собі памятку! — подумав він. Причіплю їй щонебудь до вудки. Се буде несподїванкою від „незвісного".

Смичков відплив тихо до берега, нарвав велику китицю пільних і водних цьвітів, звязав її стебельцем лободи і причіпив до вудочки.

Китиця пішла на дно і потягнула за собою гарний поплавець (деревце).

Розвага, закони природи і суспільне положенє мого героя вимагають, щоби роман скінчив ся на тімсамім місци, — але — горе! Доля автора невмолима: з незалежних від автора обставин роман не скінчив ся китицею. Наперекір здоровому розумови і природі річий, бідний і незнатний контрабасіст мав відограти в житю знатної і богатої красавиці важну ролю.

Підпливши до берега, Смичков був поражений: він не побачив своєї одежі. Її украдено... Незвісні злодії, поки він любував ся красавицею, забрали всьо, окрім контрабаса і цилїндра.

— Проклятє! — крикнув Смичков. О люди, роде проклятий! Не стільки обурює мене забранє одежі (бо одежа марностию), скільки гадка, що менї доведеть ся йти нагим, а через те провинити ся против загальної моральности.

Він сїв на футерал з контрабасом і почав шукати за виходом зі свого страшного положеня.

„Не піду-ж я голий до князя Бібулова! — думав він. — Там будуть дами! Та в додатку злодії разом зі сподними украли каляфонію".

Він думав довго, томлячо, доки не заболїло в висках.

„Ба — згадав він наконець. — Недалеко від берега в гущавині є місток... Поки настане темнота, я можу пересидїти під тим містком, а вечером, в потемках, дістану ся до першої ліпшої хати".

Остановивши ся на тїй гадці, Смичков надягнув цилїндер, взяв на плечі контрабас і поплів ся в гущавину. Нагий, з музичним інструментом на плечах, він нагадував якогось старинного, мітичного півбога.

Тепер, читачу, поки мій герой сидить під мостом і віддаєть ся смуткови, лишімо його на якийсь час і вернемо до дівчини, що ловила рибу. Що стало ся з нею? Коли красавиця пробудила ся і не побачила на водї поплавця, з поспіхом потягнула за нитку вудки. Нитка натягнула ся, але гачок і поплавець не показали ся з води. Очевидно, китиця Смичкова розмокла ся в водї, набрепіла і стала тяжкою.

— „Або велика риба зловила ся, — подумала дівчина — або вудочка зачепила ся".

Потягнувши ще дрібку за нитку, дівчина рішила, що гачок зачіпив ся.

„Який жаль! — подумала вона. А вечером так гарно риба клює! Що робити?"

І недовго думаючи, ексцентрична дівчина скинула з себе етеричну одежу і погрузила предгарне тіло в струї по самі мраморні плечі. Не легко було відчіпити гачок від китиці, в яку впутала ся нитка, але терпеливість і труд добили ся свого. Через якої чверть години красавиця, вдоволена і щаслива, виходила з води і держала в руці гачок.

Але лиха доля стерегла її. Погані люди, що украли одежу Смичкова, забрали також її одінє і лишили їй лише начинє з черваками.

„Щож менї тепер робити? — заплакала вона. — Чи йти в такім видї? Ні, ніколи! Красша смерть! Я підожду, поки стемніє; тодї в темноті я дійду до тїтки Агафії і пішлю її домів за одежею... А покищо пійду та сховаю ся під місток".

Моя героїня вишукувала високу траву і нахиляючи ся, побігла до містка. Коли пролізла під місток, вона побачила там нагого чоловіка з музичною гривою, волосєм вкритими грудьми, тому крикнула і стратила память.

Смичков також налякав ся.

„Чи се не річна русалка, яка прийшла, щоби мене увести? — подумав він, а така гадка схлїбляла йому, бо він все був зарозумілий на свій зверхний вигляд. Коли вона не русалка, а чоловік, то як пояснити сю дивну перемїну?... За чим вона тут під мостом? І що з нею?"

Поки він рішав ті питаня, красавиця приходила до себе:

— Не убивайте мене! — прошептала вона. — Я княжна Бібулова. Молю вас! Вам дадуть богато гроший! Перед хвилею я відчіплювала в водї гачок і якісь злодії украли мою нову одежу, черевики і всьо.

— Пані! — сказав Смичков благальним голосом. І у мене вкрали також мою одежу. В додатку разом зі сподними забрали також каляфонію, яка в них находила ся.

Всї, що грають на контрабасах і тромбонах, звичайно недогадливі; Смичков однак був приємним виїмком.

— Пані, — сказав він, пождавши хвилину. Я бачу, що вас мішає мій вид. Однак зрозумієте, що менї годї втїчи відси з тихсамих причин, що і вам. Але ось, що я придумав: чи не схочете ви лячи в футерал мого контрабаса і прикрити ся віком? Се скриє мене від вас...

Коли се Смичков сказав, виняв з футерала контрабас. Через хвилину здавало ся йому, що він, відступаючи футерал, профанує сьвяту штуку, однак хитанє його було недовге. Красавиця лягла в футерал і звинула ся в клубок, а він затягнув ремінці і почав радувати ся, що природа обдарувала його таким розумом.

— Тепер, пані, ви мене не бачите, — сказав він. — Лежіть тут і будьте спокійні. Коли стане темно, я віднесу вас до дому ваших родичів. А за контрабасом я можу прийти сюди і опісля.

Коли стало темніти, Смичков вкинув на плечі футерал з красавицею і поплів ся до дачі Бібулова. Плян в него був такий: з початку дійде він до першої-ліпшої хати і заосмотрить ся в одежу, а опісля пійде дальше...

„Нема лиха без добра... — думав він, збиваючи порох босими ногами і згинаючи ся під тягаром. — За сю щиру участь, яку я приняв в долї княжни, Бібулов, певно, мене щедро нагородить".

— Пані, чи вигідно вам? — питав він тоном cavalier galant, що запрошує до кадриля. — Будьте ласкаві, не церемоньте ся і господарте в моїм футералї, як у себе дома!

Нараз видало ся ґалянтному Смичкову, що перед ним, оповиті темнотою, йдуть дві людські фіґури. Вдивившись ся докладнїйше, він пересьвідчив ся, що се не оптична злуда; фіґури, дійсно, йшли і навіть несли в руках якісь узли.

„Чи се не злодії? — заблисло у нього в голові. — Вони щось несуть. Імовірно, се наша одежа!"

Смичков поклав футерал біля дороги і пігнав за фіґурами.

Фіґури оглянули ся, а коли завважали погоню, почали вдирати... Княжна ще довго чула бистрі кроки і крики: „стій!" Вкінци всьо умовкло.

Смичков захопив ся погонею і імовірно красавиці довело би ся ще довго перележати біля дороги, якби не щаслива гра случаю. Лучило ся, що під сю пору, по тійсамій дорозї йшли на дачу Бібулова товариші Смичкова, флєтист Фучков і клярнетист Размахайкінь. Коли вони наткнули ся на футерал, оба здивовано поглянули на себе і розвели руками.

— Контрабас! — сказав Фучков. — Ба, та се контрабас нашого Смичкова! Але як він сюди попав?

— Імовірно, щось лучило ся зі Смичковом, — рішив Размахайкінь. — Або він упив ся, або його ограбили... На всякий случай, лишати тут контрабас не годить ся. Возьмемо його з собою.

Фучков вкинув собі на плечі футерал і музиканти пійшли дальше.

— Чорт знає, який тягар! — воркотів цїлу дорогу флєтист. Ні за що в сьвітї не згодив би ся я грати на такім бовванї. Уф!

Коли музиканти прийшли на дачу до князя Бібулова, положили футерал на місци, призначенім для орхестри і пійшли до буфету.

Під той час засьвічували вже на дачі сьвічники і нараменники. Жених, надворний совітник Лякеїч, гарний і симпатичний урядник зелїзничого заряду, стояв серед салї і, заложивши руки в кишенї, розмовляв з ґрафом Шкаликовом. Говорили про музику.

— Я, ґрафе, — говорив Лякеїч — був в Неаполї знакомий лично з одним скрипаком, що творив буквально чуда. Ви не повірите! На контрабасї... на звичайнім контрабасї він виводив такі чортові трелї, що прямо чудо! Вальці Штравса грав!

— Лишіть, се неможливе... сумнівав ся ґраф.

— Запевняю вас! Навіть рапсодію Лїшта виконував! Я жив з ним в одній кімнатї і навіть в браку занятя, вивчив ся у него грати на контрабасї рапсодію Лїшта.

— Рапсодію Лїшта... Гм, ви жартуєте.

— Не вірите? — засьміяв ся Лякеїч. Так я вам зараз дам доказ! Ходїм до орхестри!

Жених і ґраф пійшли в напрямі орхестри. Скоро підійшли до контрабаса, почали бистро розвязувати ремені... і... о... диво!

Але тут, поки читач дав волю своїй уяві і зображує собі вислїд музикального спору, ми вернемо до Смичкова... Коли бідний музикант не успів дїгнати злодіїв і вернув до сего місця, де лишив футерал, не побачив дорогоцїнного тягару. Ґублячи ся в здогадах, він кілька разів перейшов ся там і з поворот по дорозї, а коли не найшов футерала, рішив, що не на ту дорогу попав.

„Се страшно! — думав він, хапаючи себе за волосє, і задрожав. Вона задавить ся в футералї! Я убийник!"

До самої північи Смичков ходив по дорогах і шукав футерала, а коли під конець вибив ся з сил, відправив ся під місток.

— Пошукаю на розсьвітї, — рішив ся він.

Пошукуваня на розсьвітї дали такийсамий вислїд і Смичков постановив підождати під мостом ночи...

— Я найду її — борметів він, здіймаючи цилїндер і хапаючи себе за волосє. — Хоть би й рік шукати, то я її найду!

— — — — — — — — — —

І тепер ще селяни, які живуть в описаних місцях, оповідають, що ночами біля містка можна бачити якогось голого чоловіка, порослого волосєм і в цилїндрі. Рідко знїд містка чути хрипанє контрабаса.

ЛИСТИ ЗІ СТАРОГО КРАЮ.

До Американсько-Українського Бюра надійшли зі старого краю листи для слідуючих осіб:

Квас Параска — Яворів.
Квасниця Василь — Нестаниці.
Ляшкевич Петро — Зубків.
Лешко Іван — Довголука.
Лешко Михайло — Довголука.
Лукіян Алексій — від жени Райфти.
Лучак Ігнатій — Карапчів.
Максимонько Никола — Цікева.
Матіящек Адам — Хотимір.
Марцінишин Михайло — Богданівка.
Мартянів Іван — Прислуп.
Менсович Андрій — Ремизівці.
Мерко Михайло — Спасів.
Мойсик Онуфрій — від жени Олени.
Насиваний Дмитро — Бережани.
Олексин Йосиф — Бортники.
Олійник Сафат — Зубків.
Олійник Николай — від Василя Олійника.
Олійник Іван — Сілець.
Орач Данило — Звенигород.
Петрів Гринько — Куровичі.
Пліхота Теодор — від Григорія Пліхоти.
Тихач Олекса — Заліська Воля.
Польний Михайло — Кальників.
Погуга Николай — Скло, Яворів.
Попович Михайло — з війска.
Пура Роман — Розджалів.
Питляр Петро — Заліжці.
Рокитський Теодор — Носів.
Ржендзіцький Йосиф — Сінява.
Салевич Василь — Костельники.
Савка М. — Кобильниця.
Семенюк Яків — Сокаль.
Сенюра Іван — Завадка.
Скварило Іван — Довголука.
Симко С. — Олешиці.
Слонко Станіслав — Сколошів.
Смит Іван — Терещени.
Срутва Матвій — Маріямпіль.
Стефанишин Б. — від Михайла Мельника.
Шастало Роман — Корчмин.
Шевчик Юрко — Чапляки.
Шимонович Кароль — Угринів.
Шимонович Марія — Угринів.
Шимко Дмитро — Довголука.
Шимець Ілько — Малтів.
Шимків Дмитро — Петранка.
Шимко Андрусь — Довголука.
Шипорт Анна — від Івана Мися.
Тарнавський Юрко — Дорожів.
Тарнавський Франц — Волчків.
Томчук Іван — Каменна.
Хащевський Петро — Волчків.
Віліхівна Кароль — від брата Петра.
Вілюра Іван — Стояків.
Возьняк Петро — від Василя Пілатика.
Волощук Василь — від сина з російської неволі.
Вугрин Петро — Кучермаре.
Вражий Войцех — Скварява нова.
Зачипула Іван — Долиняни.
Загурський Франко — від жени.
Заяць Николай — Мамаївці.
Зарівний Станіслав — Сокаль.
Ульмер Валентин — Стрий.
Українець Михайло — Кучурмаре.
Юзьвак Дмитро — Завідче.

НАЛЕЖИТІСТЬ ЗА ЛИСТ ВИНОСИТЬ 25 ЦЕНТІВ У ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ, А 50 ЦНТ. В КАНАДІ.

КОЛИ ХТО МАЄ ЗНАКОМОГО В КАНАДІ А ВИЧИТАЄ, ЩО ЙОГО ЛИСТ Є ОГОЛОШЕНИЙ В ТІМ СПИСІ, ТО ПРОСИМО ПОДАТИ НАМ ЙОГО ТОЧНУ АДРЕСУ АБО ПОВІДОМИТИ ЙОГО, ЩО ВІН МАЄ ЛИСТ.

ГРОШІ ТРЕБА ПОСИЛАТИ В МОНИ-ОРДЕРАХ АБО В ГОТІВЦІ НА АДРЕСУ:
AMERICAN UKRAINIAN EXCHANGE, Inc.
320 East 6th St., New York, N. Y

ДЛЯ ТИХ, ЩО ЧИТАЮТЬ І ЗАМОВЛЯЮТЬ ОГОЛОШЕНЯ.

За всі оголошеня (адвертайзменти), поміщені в „Свободі", редакція не відповідає. Хто замовляє щонебудь з поміщуваних оголошень, нехай звертаєсь ся просто на адресу тої фірму, яка оголошує ся; в „Свободі" належить замовляти лише те, що „Свобода" оголошує від себе. На се треба добре уважати.

Звертаєсь увагу Вп. читачів нашої часописи, що коли вони засилають замовленя до фірм оголошуючих ся в нашій часописи, роблять се на власне ризико і редакція за се відвічати не може.

„Свобода" є органом У. Н. Союза і поміщує безплатно лиш оголошеня про засїданя відділів сеї організації. Прочі оголошеня є платні. Вимок становлять виказ жертв, коли гроші зістали відіслані до Федерації Українців в Злучених Державах, і ОГОЛОШЕНЯ ПРО НАРОДНІ ВІЧА, ЯКІ НЕ МАЮТЬ ЦІХИ ПАРТІЙНОСТИ. Такі оголошеня містимо безплатно, подаючи їх зміст в скороченю.

Оголошеня концертів, представлень, місцевих народних сьвят і маніфестацій поміщуємо лише за окремою оплатою, надісланою з гори. Коли з гори не одержимо належної заплати, то містимо лише згадку про заповіджений концерт чи представленє з поданєм дати і місцевости, і то лише тоді, коли дохід призначений на народні цїли.

Поміщуванє більших оголошень є коштовне, і сторони, даючі оголошеня, мусять самі покрити сї кошти, бо видавництво не має ніяких спеціяльних фондів на оплату таких коштів.

Всякі оголошеня мусять бути надіслані до адм. „Свободи" найменьше на три дни перед виходом даного числа часописи.

„СВОБОДА".

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

За оголошеня поміщені в сій рубриці платить ся по 1½ цента за кожде слово за одноразово поміщенє, а за дальші поміщеня по 1 цнт. за слово за кождочасне поміщенє. — Оголошень женитьби не приймаєсь.

В сїй рубриці поміщуйте слідуючі оголошеня: Коли хочете віднайти своїх свояків, краянів або товаришів, —Коли шукаєте занятя.—Коли бажаєте, щоб хтось доніс Вам, де іде добре робота.—Коли потребуєте агентів до пошириня Вашого бизнесу.—Коли потребуєте робітників до праці в бучарні, ґросерні, готели або на фарму.—Коли шукаєте спільників до бизнесу.—Коли шукаєте дяко-учителів і учителів музики.—Коли маєте хату або фарму на продаж.—Коли маєте хату або фарму до винайму.—Коли маєте на продаж якісь річи.—Коли пошукуєте людий на мешканє з харчом.—Коли продасте свій бизнес або хочете купити чи обмінитись з ним.—Коли хочете подати свою адресу або бизнес до публичного відома.

ПОТРЕБА ДІРІҐЕНТА-ДЯКА. Церков св. Николая в Шікаґо потребує сейчас діріґента-дяка. Дуже добра посада для компетентного чоловіка. Прошу присилати подання на адресу: Rev. N. Strutynsky, 2238 Rice St, Chicago, Ill. 18-20

Руська гр. кат. церков Покрови Пр. Діви Марії в Манчестер, Н. Г. Потребує сейчас дякоучителя, котрий би безуслівно розумів спів і міг організувати правильний хор і уладжувати представленя і концерти. Кандидати мають зголошувати ся на адресу: Rev. John Wolosctuk, 54 Walnut St., Manchester, N. H. 17-18

ФОНОГРАФ, вартости $40.00, найліпшої фірми, продасть за $15.00 з многими гарними рекордами. Адреса: 218 E. 5th St, Ground floor, Room 1, звінок. New York, N. Y. 10-22

Пошукую своєї жени МАГДИ МЕДВИЖИНСЬКОЇ, котра 13-го вересня від мене утікла з двома дітьми. Жена має 35 літ, росту невеликого, лице, волосє і очи чорняві. Хлопець має 12 літ, на імя Іван, низкий, твару повного, волосє чорняве. Дівчина має 9 літ, на імя Анна, чорнява і має значок на чолі від скалїченя. Хто подасть мені її адресу, дістане нагороду. Голоситись на адресу: Hryn Medwezynsky, Box 399, Mount Union, Pa. 17-22

Пошукую свою жінку МАРІЮ СТУПКУ, родом з села Берестяни, почта Веґтеревич, пов. Самбір, Гал. Виглядає на 18 до 20 літ. Попереднє її назвиско Вензін; маму її звали Анна, а батька Ян. Хто би подав мені її адрес, дістане нагороду. Онуфрій Ступка, 512 E 12th St., New York City. 5689

НА ПРОДАЖ мурований дім, в добрім положеню, 5 кімнат і штор. Стайня для коний і коров; є місце на автомобіль. Пів години їзди з Джерзи Сіти. Ціна $2,600. Жадаєсь невеликої вплати. Близші пояснення засягайте: 95 Morris St, Jersey City, N. J. (T. Wojciechowski). 12c21

МОЖНА ЗАРОБИТИ $2.00 ДО $3.00,

ЗАЙМАЮЧИ СЯ ВЕЧЕРАМИ ПО РОБОТІ РОЗПРОДАЖИЮ КНИЖОК. ПО БЛИЗШІ ІНФОРМАЦІЇ ПИШІТЬ ДО:

„SVOBODA"
Dept. K,
83 Grand Street, Jersey City, N. J

НЕ МАРНУЙТЕ ГРОШИЙ! Наколи у Вас є гусяче піре, то обідріть його і сховайте на зиму, а стовпці запакуйте до мішочка і вишліть на понизшу адресу, а за се отримаєте гроші. H. Mysyszyn, 113 Towsend Street, Chester, Pa. 18-20

ПОТРІБНО МАШИНІСТІВ, ТОКАРІВ В ЗЕЛІЗІ ДО ВСЯКОГО РОДА МАШИН, ВПРАВНИХ І ПОМІЧНИКІВ ТА ЗВИЧАЙНИХ РОБІТНИКІВ. Стала робота, де нема непорозумінь робітничих. Голоситись до: Employment Bureau, Bethlehem Steel Co., So. Bethlehem, Pa. 07-119

ДИППЛЬОМОВАНА УЧИТЕЛЬКА З КРАЮ
і слухачка нюйорського університету учить англійського язика та приготовляє до іспитів до одержаня американських горожанських паперів. Підготовляє також до шкіл промислових: технічних, механічних і торговельних. Інформації устні або писемні уділює: 07—
M. SCHWARTZ, 168 E. 89th St., New York, N. Y., Tel. Lenox 6096

ПОТРІБНО 10 ДО 15 ДІВЧАТ, у віці від шіснайцять літ до легкої фабричної роботи; платня $6.00 до $7.00 тижнево вже підчас науки; вправні в роботі зароблять $9.00 до $15.00 тижнево; фабрика чиста і видна. 06-18
AMERICAN MUSICAL SUPPLY CO.,
451 Communipaw Ave., Jersey City, N. J.

Др. ІВАН СМІТ
ЛІКАР УКРАЇНЕЦЬ. СПЕЦІЯЛІСТ ОПЕРАТОР.

ДОКОНУЄ НАЙТЯЖШІ ОПЕРАЦІЇ МУЩИН, ЖЕНЩИН І ДІТИЙ, СПЕЦІЯЛЬНО ПРОПУКЛИНУ (Т. Є. КИЛУ), ЛІЧИТЬ З ПЕВНИМ УСПІХОМ РЕВМАТИЗМ, НЕДУГИ ЖОЛУДКОВІ, СЛІПУ КИШКУ, ГЕМОРОЇДИ, ГРУБІ ЖИЛИ, НІС, ГОРЛО, УШИ І ВСІ СЕКРЕТНІ НЕДУГИ МУЩИН І ЖЕНЩИН. ЄСЛИ ХТО НЕ МОЖЕ ПРИЙТИ ДО МЕНЕ, ТО НАПИШІТЬ ЛИСТ І ОПИШІТЬ ВСЮ ВАШУ НЕДУГУ. ЗАЛУЧІТЬ МАРКУ НА ВІДПОВІДЬ.

DR. JOHN SMITH. JR.,
327 E. 17 Street, New York, N. Y.
Години урядові: 12—2 попол. і від 6—8 вечер, а в неділї і сьвята від 10-ої рано до 2-ої пополудни.
Телефон: Stuyvesant 4493. 86—

ЛЮДИ — приходіть по роботу в фабриках, фармах, ресторанах, готелях, зелізницях, цегольнях, дорогах, стайнях і т. и. Приведіть своїх приятелів. — COMMERCIAL AGENCY, 38 Montgomery St., JERSEY CITY, N. J.

ФАРМА НА ПРОДАЖ, 92 акри — 60 акрів під управу, решта ліс і пасовиско, дім на 10 кімнат, стайня, курники і инші будинки: 6 коров, 30 тон сїна, 200 курий, 2 безроги, 100 бушлів барабоиь, 2 упряжи для коний, 3 телята; всі знаряди рільничі, візок до виїзду і віз фармерський. Кімнати умебльовані. Властитель продає сю фарму з причини свого каліцтва. Ціна $4.500; $1.500 тепер а решта на сплату. Голоситись: REAL ESTATE, Room 417, 299 Broadway, N. Y. 18-19

ПОЗІР! коли хочете дізнатись про спірітизм, гіпнотизм, магію, як і про инші відомости з тайн природи, то пришліть 25 цнт. в марках, а одержите сейчас книжку „ЧАРОДІЙ". Адресуйте: B. ZELSKI, 133 Second Ave., New York, N. Y. 16-18

MAIL ORDER HOUSE СКЛАД ПИВА, ГОРІВКИ, ВИНА, ЛІКЕРІВ КРАЄВИХ І ІМПОРТОВАНИХ, НА ВЕСІЛЯ, БАЛІ, ЗАБАВИ, СПЕЦІЯЛЬНА ОФЕРТА. ВИСИЛКА ДО ВСІХ СТЕЙТІВ. ОБСЛУГА ТОЧНА. ПИШІТЬ ПО ЦІННИКИ. 47—
M. PETROWSKY, Family Liquor Store, 1500 S. 3 d St., St Louis, Mo.

ЛЮДИЙ потрібно; 29 цнт. за годину. Стала робота в нюйорськім стейті. Прийдіть з річами.
COMMERCIAL EMPLOYMENT AGENCY, 15-
38 Montgomery Street, Jersey City, N. J.

ПОЗІР! ПОЗІР!
ВЖЕ вийшов з друку укр.-англійський СЛОВАРЕЦЬ, котрий містить 1.700 сторін в гарній скіряній оправі. Спішіть ся з замовленєм. Ціна $2.00. Замовленє посилайте на адресу: 109-
UKRAINSKA KNYHARNIA
951 W. Erie Street, Chicago, Ill.

ПОЗІР УКРАЇНЦІ! СВІЙ ДО СВОГО! Хто ще не отримав КАТАЛЬОҐА № 2, то нехай нині пише за ним. У нїм є найновійші книжки просьвітні, наукові, історичні, набожні, театральні і ноти; ґрамофони, годинники, бритви, машини до писаня і богато инших цікавих річий. Залучіть кілька марок на пересилку великого катальоґа. 46—
UKRAINSKA KNYHARNIA.
951 W. Erie St., Dept. П., Chicago, Ill.

КУПУЙТЕ ПЕРЕПИСНІ КАРТКИ (посткарти)
Івана Франка
6 КАРТОК ЗА 25 ЦНТ.
Меньше не висилаєсь. До набутя в адміністрації „Свобода".
Замовленя посилайте на адресу:
„SVOBODA".
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ЧИТАЙТЕ УВАЖНО! В сих днях вийшов новий катальоґ ріжних ШТУК МАҐІЧНИХ. Посідаємо також всякі КНИГИ ТАЄМНИЧІ, які є великим скарбом для кождого. Залучіть 2-центову марку, а ми вишлемо вам катальоґ. Пишіть до: 103ся—
IMPORTING HOUSE,
644 Milwaukee Ave., Chicago, Ill.

EXTRA!!! ТІЛЬКИ ДЛЯ ДОРОСЛИХ! — ЗОВСІМ ДАРОМ висилаємо опис дуже цікавої і інтересовної книжки, в котрій містить ся понад 500 образків так женщин як і мущин в гарних позах. Пришліть за 2 центи марку. 14-31
THE AMOR NOVELTIES CO,
642 E. 14th Street, New York, N. Y.

Українці! Вам конечно потрібна мапа Галичини в нашій рідній мові. В тій мапі найдете кожде село, місто і місточко. Коштує лише 25 центів. Гроші присилайте в стемпсах. Пишіть ще нині на адресу: 109—
UKRAINSKA KNYHARNIA,
34 East 7th Street, New York, N. Y.

ДОБРА НАГОДА
ДЛЯ БІЗНЕСМЕНА УКРАЇНЦЯ.
Хто розумієсь на бізнесї, може набути в Джерзи Сіти, в чисто українській дільници і в сусїдстві многих фабрик
УКРАЇНСЬКИЙ ГОТЕЛЬ І САЛЬОН
ЯКИЙ Є НА ПРОДАЖ СЕЙЧАС.
Се місце є кождому знане, а бізнес вироблений. Самого стаку лікерів є вартости $1.500. По близші інформації в тій справі можна голоситись устно або листовно н аадресу: 12с21
СТЕФАН МИЛЯНОВИЧ,
193 Grand St, Jersey City, N. J

Найновійший великий ілюстрований катальоґ найкрасших штук маґічних, легких до виконаня, пішлемо кождому даром. Єсли хочеш розвеселитись, забавити товариство і ще при тім заробити гроші, то пиши по катальоґ, залучаючи 4-цнт. марку на пересилку. Адресуй: 13вс24
GLOBE NOVELTY CO., Box 41, Sta. D, New York City.

ЕЛДЖІН ГОДИННИК.
КОЖДОМУ ДАЄМО НА 2-МІСЯЧНУ ПРОБУ!

Сей найліпший годинник, знаний в цілім сьвіті яко найліпший, котрий має туже чистий хід, не пізнить ані одної мінути, накручуєть ся що 36 годин, машинерія дуже моцна, з чистого ніклю, сильно збудована, посідає 15 камінів, коверти золоті Ґолд-філд 14 кар. Ґарантований на 25 літ. До него додаємо золотий ланцушок даром. Ціна у нас лише $9.00. Такий самий як той, тільки є критий, має подвійні коверти, посідає ще ліпшу машинерію, з 17 камінями, ґарантований на 25 літ. Ціна у нас всего $12.00. Такий самий чисто ніклевий не критий, має також ніклеву машинерію з 11 камінями. Ціна всего $8.25. Наколи ордеруєте котрий з сих годинників, то напишіть нам котрий хочете і за яку ціну або витніть се оголошенє і підчеркніть олівцем, то ми вже будемо знати, котрий годинник вам висилати. До кождого годинника додаємо цілком даром золотий ланцушок. Вишліть нам тільки 25 цнт. в марках на пересилку, а гроші за годинник заплатите по отриманю його. Також даємо кождому писемну ґаранцію на 25 літ.
Замовленя посилайте на адресу: 112с—
WARRANTED WATCH CO.,
1926 W. Huron St., Dep. F, Chicago, Ill.

КНИГА ТАЙН, яку кождий мущина і женщина перед вінчанєм і по вінчаню повинні перечитати. Ціна 50 центів. Гроші можна пересилати почтовими марками на адресу: 16-18
THE ROYAL COMMERCIAL CO.,
120 Second Avenue, New York, N. Y.

ДАРОМ ДЛЯ КАВАЛЄРІВ
ВИСИЛАЄМО ФОТОҐРАФІЇ ГАРНИХ ДІВЧАТ. — Адресуйте: 14-31
THE AMOR NOVELTIES COMPANY,
642 East 14th Street, New York, N. Y.

УКРАЇНСЬКИЙ ЮВІЛЄР, котрий провадить інтерес від кількох літ, має на складі: годинники, перстені, шлюбні обручки і всякі инші срібні, золоті і діяментові річи, котрі можете набути таньше у свого як у других. За готівку і на сплату. В потребі приходіть на адресу:
Ф. В. Матилькевич
400 E. 5th St., New York, N. Y.

Перед ужитем — По ужитю

ВЕСНЯКИ,
плями на лици, прищі, лішаї, і всяка нечистість на тілі, зникнуть цілковито і під ґарантією ніколи не вернуть по кількаразовім ужитю східної краси крему ... Ціна слоїка $2.00 THE AMOR NOVELTIES CO., 642 E. 14th Street, New York, N. Y.. 14-31

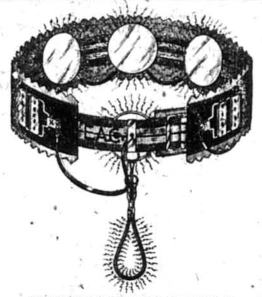

ЕЛЄКТРИКА ВІДПОВІДНО ПРИМІНЕНА
ПЕВНО УСУВАЄ БОЛІ в случаях ревматизму, болю голови, невральґії, болів визів, жіночі місячні ослабленя і т. д. Коли терпите задля нервовости, напруженя жил, полові клопоти, нирки, жолудок, утроби або параліжа, то не попадайте в розпуку але лічіть ся електрикою і то сейчас. Лише $4.95 коштує у мене новий удосконалений пасок зв. GIANT POWER ELECTRIC BELT (який саме лікарі продають по $30.00), враз з підвязкою для мущин, саме так ЯК ОБРАЗЕЦЬ ПОКАЗУЄ. ЖІНОЧІ ПАСКИ КОШТУЮТЬ $5.25. Всі ті нового виробу паски є ґарантовані.

ПАСКИ О ПОДВІЙНІЙ СИЛІ і коштовнійшого виробу ... пригожі навіть для міліонерів. Можна накладати їх ІДУЧИ СПАТИ, а рано встанете ВІДСЬВІЖЕНІ, повні ЖИТЯ І ЕНЕРҐІЇ. Можна їх також ужиати підчас роботи і ніхто про се не звуважає.

Вишліть лише $1.00 а ми пішлемо Вам пасок на C. O. D. і Ви можете заплатити решту гроший при доручению почтареви. Висилаю паски з повними поясненями як уживати, в українській мові, в опакованю, з якого ніхто не пізнає, що містить ся в пакунку. Однак коли схочете, то можете зажадати від почтаря, щоби ДАВ ВАМ ОГЛЯНУТИ ПАСОК ЩЕ ПЕРЕД ЗАПЛАЧЕНЄМ. Або пришліть цілу суму після Вашої вподоби. Лиш не зволікайте. Адресуйте: 118с—
A. P. OWENS, Dept. E.,
159 W. 145th St., New York, N. Y.

ХТО терпить на недуги ЖОЛУДКОВІ, РЕВМАТИЗМ, НЕРВОВЕ ОСЛАБЛЕНЄ, УТРАТУ СИЛ, МАЄ ПЛЯМИ, ВЕСНЯНКИ, ПРИЩІ, ЛИШАЇ, ВИКИДИ ШКІРНІ НА ЛИЦИ І ТІЛІ, кому ВИПАДАЄ або НЕ РОСТЕ ВОЛОСЄ, хто хоче бути здоровим і гарно виглядати, нехай напише до нас а ми пішлемо кождому зовсім даром нашу
ЕНЦИКЛЬОПЕДІЮ КРАСИ І ЗДОРОВЛЯ,
яка містить в собі цінні інформації про те, як скоро і під ґаранцією можна позбутись тих недуг. — Адресувати треба так: 16-18
NADICO CHEMICAL CO.,
133 Second Ave., New York, N. Y.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ ВО ЧАСТЕ ЧИТАНЄ ВЕДЕ ДО ПРОСЬВІТИ. А ПРОСЬВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО ЦІННИК КНИЖОК ДО ДРУКАРНІ „СВОБОДИ", 83 ҐРЕНД СТ., ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.

ЕЛЕКТРИЧНІ ВИСТІЛКИ носить ся в чоботах як звичайні вистілки всякої величини. НЕЧУВАНА ПОМІЧ проти застуди, прітя, ослабленя і липкости НІГ. Держить ноги тепло, сухо і у вигоді. Запобігає дрощам, перестуді, невральґії і ревматичним долегливостям. Знаменита поміч в

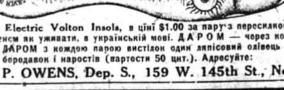

случаях колєня і ріжнородних болів в ногах, спричинених злим круженєм крови. Продаю лише найліпшого рода, ґарантовані і правдиві Electric Volton Insols, в ціні $1.00 за пару з пересилкою, враз з повним поясненєм як уживати, в українській мові. ДАРОМ — через короткий час даю зовсім ДАРОМ з кождою парою вистілок один ляпісовий олівець до вибираня нагнітнів, бородавок і наростів (вартости 50 цнт.). Адресуйте: 118с—
A. P. OWENS, Dep. S., 159 W. 145th St., New York, N. Y.

Портрет
Івана Франка

Щоби прийти в поміч тим товариствам, братствам і організаціям, які хочуть сьвяткувати память Івана Франка концертами чи вечерками, видала „Свобода" портрет Івана Франка. Портрет є друкований на гарнім папери, величини 14x19 цалів, отже надасть ся зовсім до прикраси концертових галь, читалень та инших товариських льокалів. Пожаданим було би, щоби кожда українська родина завісила в своїй хаті портрет Франка, побіч портрету Шевченка, Хмельницького й инших визначних Українців.

Ціна портрету Франка дуже низка, бо виносить
лише 25 центів
і то вже з почтовою пересилкою.
Замовленя висилайте на адресу:
„SVOBODA".
83 Grand St., Jersey City, N. J.

НОСОВІ, ГОРЛЯНІ І УШНІ НЕДУГИ
DR. SALERNOV, 232 Second Ave, коло 14 ул.
СПЕЦІЯЛІСТ. NEW YORK N. Y.
ГОДИНИ: В понеділки, середи, пятниці і суботи від 11-ої до 1-ої в пол. — У вівтірки і четверги від 11-ої до 1ої в пол. і від 4-ої до 7-ої веч. — В неділї від 11-ої до 1-ої в пол. 10вс18 Телефон: Stuyvesant 2510

ЛИС МИКИТА
ДУЖЕ ЦІКАВА КНИЖКА, ПИСАНА ВЕРШОМ. — З німецького переробив Іван Франко. — Ціна 40 центів.
Замовленя і гроші посилайте до:
"SVOBODA", 83 Grand St., Jersey City, N. J.

ЗАГАЛЬНО ЗВІСНИЙ ЧЕРЕЗ 35 ЛІТ ДОКТОР МУЛІН, СПЕЦІЯЛІСТ МУЖЕСЬКИХ НЕДУГ.

Без згляду на рід недуги — у мене найдете щиру поміч. Розкажіть лише її перебіг. Вилічу Вас — як Ваша недуга окажесь вилічимою. Ціни низькі — а успішне лїченє ґарантує моя довголітна практика. Поради безплатні. Години урядові: 9 до 8. В неділї: 10 до 3. 108-20
DOCTOR MULLIN,
409 Fourth Ave., Pittsburgh, Pa.
Офіс напроти почти.

ЧИ ВИ МАЄТЕ НОВИЙ ЦІННИК КНИЖОК „СВОБОДИ"?
А може Ваші знакомі потребують?
Ми вишлемо Вам даром.
Пишіть на адресу:
„SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J

Друкарня „Свободи"
виконує
СТАРАННО, ДЕШЕВО І НА ЧАС ВСЯКІ ДРУКАРСЬКІ РОБОТИ,
як:
ТИКЕТИ, ПРОГРАМИ НА ПРЕДСТАВЛЕНЯ, БАЛІ І КОНЦЕРТИ.
НАГОЛОВКИ ДО ЛИСТІВ, КОВЕРТИ, ФОРМУЛЯРІ, КАРТИ КУПЕЦЬКІ І ВІЗИТОВІ.
КНИЖОЧКИ КОЛЄКТОРСЬКІ ДЛЯ ТОВАРИСТВ І БРАТСТВ.
СТАТУТИ, БРОШУРИ І БІЛЬШІ КНИЖКИ.
Вп. Урядники Відділів У. Н. Союза повинні звертатись зі всякими друками до друкарні „Свободи".
Замовленя і гроші посилайте до:
"SVOBODA",
83 Grand St., Jersey City, N. J.

НАЙБІЛЬША, НАЙСТАРША І НАЙЛУЧША ТОРГОВЛЯ ЛІКЕРАМИ В АМЕРИЦІ.

06-18 ЦІНА ЗА ҐАЛЬОН.

Червона житнівка,	$2.00,	$2.50,	$3.00
Біла житнівка.	2.00,	2.50,	3.00
Рум (червоний)	2.00,	2.50,	3.00
Джін або боровічка	2.00,	2.50,	3.00
Кмінківка	2.00,	2.50,	3.00
Анижівка	2.00,	2.50,	3.00
Розоліес	2.00,	2.50,	3.00
Алькоголь	3.00,	3.50,	4.00
Вина, солодкі і квасні	1.00,	1.50,	2.00

Пишіть за повним цінником горівок, вин, підохочуючих напоїв, і т. д. Ми платимо експрес або фрейт на замовленя в сумі $5 і більше. Дрινки до замовлень, коверти, стінні календарі, чарки і коркотяги даром враз з замовленями.

Посилайте гроші через почтові переказн або у реджістрованих листах.
C. F. ZARUBA & CO.,
318 Third Ave., Pittsburgh, Pa.
(Dept. Sv.)

Перед ужитем — По ужитю
ВЕСНЯНКИ І ПЛЯМИ НА ЛИЦИ

прищі, лішаї і всякі инші нечистости шкіри зникають зовсім і під ґаранцією ніколи не вертають по кількаразовім ужитю нашого славного „КРЕМУ КРАСОТИ". Ціна слоїка з пересилкою і вказівками ужитя $2.00. Листи і гроші висилати на адресу: THE ALPHA MANUFACTURING CO., Dept. A-6. 195 East Fourth St., New York, N. Y.

НАЙКРАСША НОВІСТЬ!

НАЙКРАСША НОВІСТЬ! 12с-

Сей гарний позолочуваний годинник з ґарантованим европейським механізмом і гарним позолочуваним ланцушком і дармовис в формі ножика, лиш через короткий час $3.25. Пришліть нам $1.00 на завдаток, а решту при доручению товару, а ми вишлемо Вам годинник, ланцушок, ножик і гарний футерал. ... CO., 37-39 E. 28 h St., D... V., New York City.

Читайте українські книжки і ґазети бо часте читанє веде до просьвіти, а просьвіта — се сила. — Пишіть по цінник книжок до друкарні „Свободи".

Винахідники
МАЄТЕ ЯКІ ДОБРІ ПОМИСЛИ — ПРИШЛІТЬ НАМ ВАШІ ВИНАХОДИ ДО
ОПАТЕНТОВАНЯ.
БЕЗПЛАТНО
уділяємо ради і вказівки в патентових справах.
ДАРОМ
дістане кождий брошурку «ЩО ВИНАЙТИ, ЯК ПАТЕНТОВАТИ І ЯКІ ВИНАХОДИ ПОТРЕБА».
ҐРОШІ ЗВЕРТАЄМО
після писемного застереженя, наколи би патенту не принято.
ПОМАГАЄМО ПРОДАВАТИ
опатентовані винаходи.
РУЧИМО
за дискрецію $10.000.
AFRICAN EUROPEAN PATENT OFFICES, SW.
3 9 Broadway, New York.

Dr. J. SPILLINGER
153 E. 18th St., New York, N. Y.
при стації елевейтра 3-ої евенї і субвею.

Др. І. Спіллінґер

Порада і оглядини ДАРОМ.

Застарілі хороби можна вилічити без ужитя затроюючих лікарств при помочи електрики. Рівнож в богато случаях, що давнійше вимагали операції, можна вилічити ся о много луч-ше тим самим способом, без ужитя ножа. —18

Маю також машину, за помочию котрої можу бачити нутро людського тіла і пізнати причини хороби, а другою машиною можу впровадити струю електричну до тіла і вбити заразливі бактерії, які є причиною всїх недомагань. Та метода лїченя є не тілько нешкідливою але і приємною для пацієнта.

Години офісові: від 9. рано до 12. пол.,ві второк і пятницю від 9. рано до 7 вечер, в неділю від 9 до 11 рано.

РУСЬКИЙ І ПОЛЬСЬКИЙ АДВОКАТ І НОТАР

з довголітною практикою перепроваджує всїлякі справи цивільні та карні з найліпшими вислїдами.
Години урядові: від 9-ої рано до 6-ої вечер
Адреса:
JOSEPH HELLER, 132 Nassau St., Room 516, New York, N. Y.
Для убогих порада безплатна в своїм мешканю від ч. 168 East 89th St., близько 3-ої евенї, L стація від 7-ої до 10-ої вечер. 53—

C-O-R-N-O-L-A
УСУВАЄ ВОЛОСЄ І НАРОСТИ З ЛИЦЯ, КАРКУ І РУК.

Cornola є старим і добре звісним хемічним препаратом в формі порошку і усуває скоро і певно наріст волося, навіть в найгірших случаях. По приложеню порошку і вимитю скіри, вона стане чистою, рівною і без волося, гладкою як у дитини. Cornola уживає тисячі людий, а поручають її найліпші експерти. Вишле ся по одержаню одного доляра готівкою або на моні-ордер. 12-21

CORNOLA LABORATORIER,
1523 Minfold Pl., Dep. 101 E., New York City

ЧИ ВИ ВИКИДАЄТЕ СВОЇ ГРОШІ

лише на пробу, а не на дійсну Вашу користь? Є много всяких річий невипробованих, але коли Ви хочете таке средство, що має дійсну вартість і многолітні признаня, то уживайте лише DERMAFUGA, яке запобігає випаданю волося, усуває свербленє, порплі і зміцняє поріст волося. Як ваведе — гроші звертаєсь. Пішліть 10 цнт. за пробку і книжочку у Вашій мові. Пишіть ще нині а не пожалуєте сего. Адреса: 12-24
ARGIL SPECIALTIES,
Dep. 55, Box 37, Philadelphia, Pa.

ЗДОРОВЛЄ — СЕ БОГАЦТВО.

Коли потребуєте доброго специялїста недуг мужеських і жолудка навідайтесь до мене. Я вилїчу найбільше застарілі недуги.
Profesor DR. ALTMAN,
314 E. 15th St., New York, N.Y
Години: від 1—3 і від 6—9
(в неділї замкнено). 9-21

ЖЕНЩИНА-АДВОКАТ

Обзнакомлена з відносинами еміґрантів в Америці.
Веде справи в цивільних і висших судах з найліпшим вислідом.
Безплатні поради незаможним удїляє від 5-ої до 6-ої веч. 06св18
R. F. JANOER, 132 Nassau Street NEW YORK, N. Y.,
Room 801, Tel. Beekman 4654

SANTAL CAPSULES MIDY

МОЧОВІ ВІДХОДИ
реґулює
В 24 ГОДИНАХ
Кожда галка має напись з (MIDY)
Уникайте підробів.

---

150 ДОЛЯРІВ ДОЛЯРІВ 150

ЦІЛИЙ АКЕР ЗЕМЛЇ.

ЧИСТА І ПЛОДОВИТА ЗЕМЛЯ, ПРИ ВЕЛИКІМ ФАБРИЧНІМ МІСТІ, NEW BRUNSWICK, N. J. ЛИШЕ 50 МІНУТ ЇЗДИ З НЮ ЙОРКУ. УСЛІВЯ КУПНА $10.00 ЗАДАТКУ А РЕШТА ПО $5.00 МІСЯЧНО. ПРИЙДІТЬ АБО ПИШІТЬ ПО БЛИЗШІ ІНФОРМАЦІЇ ДО: 106-24

Metuchen Realty Co.,
206 Broadway New York, N. Y.

ДОЛЯРІВ ДОЛЯРІВ

DR. BUKKI'S MEDICAL INSTITUTE
407 East 58th Street, NEW YORK, N. Y.
Межи 1st Ave. і Ave. A.
СТАРОКРАЄВИЙ ХРИСТІЯНСЬКИЙ ЛІКАР

Лїчить успішно всї жолудкові недуги; легких, нирок і всї другі внутрішні недуги. Лїчить падачку і секретні недуги мущин і женщин. Щепленє против сифіліса і ріжні инші операції. З великим успіхом лїчить ревматизм, рани на ногах, лишаї, всї скірні викиди, як також дитинні недуги. Лїкар говорить по українськи і сам виробляє лїки.

Офіс отворений від 9. рано до 8. вечером, як також в неділї і сьвята. Хто не може приїхати нехай пише до нас. 79—

ВЖЕ ВИЙШЛА З ДРУКУ НАРОДНА ДРАМА ЗІ СПІВАМИ В V. ДІЯХ

ОЙ НЕ ХОДИ ГРИЦЮ, ТА НА ВЕЧЕРНИЦЇ

СЯ КНИЖКА НАДАЄ СЯ ВПОВНІ ДЛЯ АМАТОРСЬКИХ ТЕАТРАЛЬНИХ ВИСТАВ. ДО ВІДОГРАНЯ ПОТРІБНО ВСЕГО 8 ЖЕНЩИН І 7 МУЩИН. — ЦІНА ЗА ПРИМ. 30 ЦНТ., ЗА 15 ПРИМІРНИКІВ $3.35.

Замовленя і гроші посилайте до:
"SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

НОВІСТЬ!

ЄЕ ДЛЯ ВАС ЗНАМЕНИТА МАШИНКА ДО ПИСАНЯ - - -

Протягом кількох мінут напишете самі собі лист гарно і виразно.

Киньте пером об землю, викиньте каламар через вікно! Пощо валяти Ваші пальці чорнилом, пощо тратити час і мучитись при писаню пером. Ся машина має усї друкарські знаки, малі і великі букви, числа, видний і гарний друк. Кождий без труду може на ній писати без науки і найде правдиву приємність. Машинки є в слідуючих цінах: № 12 $5.75; № 15 $7.50; № 18 $10.50. Гроший вперед не жадаєсь; напишіть лише число машинки і залучіть 25 цнт. завдатку сріблом або марками. Решту доплатите при дорученю Вам машинки. Не ждіть а користайте з нагоди набутя машинки за низьку ціну. Пишіть сейчас на адресу: 16с24

Ruthenian Typewriter Co., 670 N. Carpenter St., CHICAGO, Ill.

ДОКТОР КАРЛО ГРАФ

СЛАВНИЙ ЛІКАР ЗІ ЛЬВОВА, ГАЛИЧИНА

від 25 літ СПЕЦІЯЛІСТА в Ню Йорку від недуг СЕКРЕТНИХ І СИФІЛІСА у мущин і женщин. ДР. ГРАФ має СПЕЦІЯЛЬНІ МЕДИЦИНИ З ЕВРОПИ до ЗАПУСКАНЯ під ШКІРУ і ҐВАРАНТУЄ СКОРЕ виліченє.
ДР. ГРАФ має також X-RAYS машини. — ПОРАДА БЕЗПЛАТНО.
Години офісові: щодня від 12. в пол. до 7. вечер, з виїмком неділь.
Dr. C. GRAF, 411 West End Avenue, cor. 80th St. NEW YORK, N. Y.
Як їхати до мене: Субвейом (льокал) до стації 79-ої улиці, або елевейтром 6-ої або 9-ої евені до стації 81-ої улиці, або карою Бродвей і Амстердам евеню до 79-ої улиці. 112—

ПАВЛО КЕЛИЧАВА

МУЗИКАНТ І ДИРИҐЕНТ.

Достарчає музики на концерти, представленя, балї, пікніки, походи і весіля. — Дає лекції на всіх інструментах — смичкових і дутих. — Адреса:
P. KELECHAWA,
138 Morris St., 67 Greene St.,
Jersey City, N. J. 40с-

ОДИНОКА ХРИСТІЯНСЬКА ШКОЛА ШОФЕРСТВА.

КУРС $10 КУРС $10

Пощо платити більше? Чому маєте бути невільниками в шапах, коли можете стати своїм босом і заробляти по $25 тижнево і висше. Наша школа має найлїпше і найбільше заосмотренє в сім обсягу в Америці. Се є одинока школа, в якій учать шоферства і реперованя на всяких новомодних автомобілях, як Chalmer's, Buick, Cadillac, „Hudson Super Six", 1916-1917 модель. Вчимо в українській мові. Також стараємось о посади. Харч і мешканє для позамісцевих дешево. Ґарантуємо студентам диплому і стейтовий лайсенс. Огляньте нашу школу і самі оцініть. Памятайте: Свій до свого! Уважайте на нашу адресу:
ARENA AUTO SCHOOL, 210 W. 50th St., (Близько Бродвею)
NEW YORK, N. Y.
Безплатні інструкції механізму для шоферських студентів — се доказ користий, які дає наша школа. Незабудьте зайти вперед до нас. 86—

КОРИСТНА РАДА.

Щоби гарно жити в Америці, необходимо треба знати анґлїйський язик. Знаючому анґлїйський язик дорога отверта на цілім сьвіті. Много з нас Українців говорять: — „Ах, наколиб я знав говорити по анґлійськи, то не жив би так як жию тепер".

Хтож сему винен? Винен сам собі. Длячого не зачнете учити ся? В Ню Йорку є школа, котра поможе вашому горю і вивчить вас говорити, читати і писати по анґлійськи в короткім часї. До тої школи ходити не треба, лекції посилаємо через почту. Ціна цілого курса в 30 лекціях лише $5.00. Дехто скаже, що так вивчити ся не можна та се не правда, бо ті ученики що скінчили ту школу самі сьвідчать о тім, яку велику користь вони отримали, скінчивши ту школу. Радимо вступити до тої школи. 14-18

Напишіть лист і залучіть 10 цнт. сріблом а школа пришле вам пробну лекцію і пробне поясненє. Адрес школи:
AMERICAN PREPARATORY SCHOOL,
525 W. 47th Street, New York City.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР
С. М. КАУФМАН
СПЕЦІЯЛІСТ ВСІХ СЕКРЕТНИХ (ПОЛОВИХ) НЕДУГ МУЩИН І ЖЕНЩИН
урядує від 9-ої год. рано до 9-ої вечером.
При лїченю уживає електричних машин X-RAY. 79-
Dr. C. M. KAUFMAN,
111 7th Street, New York, N. Y.

НАДЗВИЧАЙНА ОФЕРТА
ДЛЯ ПОЛОВО ОСЛАБЛЕНИХ МУЩИН.

Потребуєте післати нам тілько 50 цнт.

Ослаблені полово мущини, як також і нервові, вилїчуть ся зовсім і раз на все через ужитє средства „НОВО". Є се, так сказати-б, чудове средство, яке вилїчило вже тисячі хорих полово мущин. Наколи ви є полово хорі, наколи докучає Вам нервове ослабленє, коли утратилисьте мужеську силу, коли маєте мелянхолію, зимні руки і ноги, біль голови, затвердженє, діспепсію, хоробу нирок або проводу мочового, неприємні сни, страх показати ся перед людьми, як то инші роблять, вилїчите ся при помочи средства „НОВО". Средство се зробить Вас в короткім часї сильними, здоровими і щасливими, так що будете могли уживати всіх приємностий житя. Щоби Вас о тім переконати, що „НОВО" средство справді се зробить, вишлемо Вам ДАРОМ запас сего средства, що вистарчить на 15 днів, наколи пришлете нам свою адресу і назвиско, як також 50 цнт. в почтових марках або в готівці, на сплаченє пересилки і спакованя. Просимо звернути увагу на се, що се не є мала пачка на пробу, але цілковитий запас, що вистарчить на 15 днів і який дуже часто спричинює цілковите виліченє. Оферта та є важна тілько на ограничений час. Напишіть проте до нас безпроволочно і спімніть, в якій часописи читалисьте се оголошенє, а ми вишлемо Вам сейчас висше наведене средство. 91с—
NOVO COMPANY,
Dept. 23, Box 4000, Philadelphia, Pa.

ДО ХОРИХ РУСИНІВ ПО ВСІХ ЗАКУТИНАХ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ!

Др. Б. ҐОҐЕНБЕРҐ,
славний специяліст зі старого краю
поручає всім терпячим Русинам, так мущинам як і женщинам свої успішні лїкарські услуги.

ЛІЧИТЬ З НАЙЛІПШИМ І НАЙПЕВНІЙШИМ УСПІХОМ РЕВМАТИЗМ, ВСЯКІ НЕДОМАГАНЯ ЖОЛУДКОВІ, НЕДУГУ УТРОБИ, НИРОК, ЗГРУБЛЕНЄ ЖИЛ, ГЕМОРОЇДИ, СТРУКТУРУ АБО ЗВУЖЕНЄ МОЧЕВОГО КАНАЛУ, НЕДУГИ ВЕНЕРИЧНІ, ЯК РІВНОЖ ВСІЛЯКІ НАСЛІДКИ ТАЙНИХ НЕДУГ, НЕДУГИ СКІРНІ, РІЖНІ ЗАТРОЄНЯ КРОВИ І Т. Д. 40—

Доконує всякі найтяжші операції мущин, женщин і дітий в своїм офісї або в домі пацієнта, спеціяльно же на пропуклину при помочи специяліста з Відня.

Єсли би хтось не міг прийти особисто, нехай опише листовно з повним довірєм свою недугу, а дістане совісну і безплатну пораду.

На відповідь залучіть почт. марку.
Dr. B. HOHENBERG,
304 2nd Ave., (між 17 а 18 ул.)
New York City.
Години офісові: щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.

ELIAS ROSENTHAL
ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ
АДВОКАТ
В АМЕРИЦІ.
Практикує понад 25 літ в тутешних судах і є добре всім знаний.
302 Broadway, New York, N. Y.
13th floor -12—

$15 ЛЕКЦІЇ ЇЗДИ АВТОМОБІЛЕМ $15

Чому маєте ходити без праці або мало заробляти, коли можете мати легке і добре платне занятє, все на сьвіжім воздусї.

Ми вивчимо Вас на шофера і автомобілевого механїка протягом 3 тижнів в день або вечерами і постараємось для Вас по укінченю курсу о добру роботу. Наша школа є першою і найлїпшою в тім краю, в якій учимо після найновійшої методи а не як другі. Властитель сеї школи є інспектором автомобілів, і тому він знає ліпше вчити як другі.

Прийдіть до нас ще нині, розмовитись у своїй мові; офіс отворений до 9-ої вечер. Лайсенс ґарантуємо. 41—

Маємо дешеві мешканя для учеників з провінції.
NEW YORK AUTO SCHOOL,
302 E. 14th St., близько 2-ої Ave.,
New York City.

ПОМІЧ ДЛЯ ХОРИХ.

Медична аптика і Ляболаторія Святого Михайла припоручає слідучі лїкарства, які приносять вельми велику пільгу хорим.

Ростинний бальзам житя Святого Михайла найлїпше средство на ревматизм, застудженє, катер, кашель і болї желудка; проти затроєня крови, хоробам внїшним і венеричним. Ціна за 1 фл. $1.00; за 4 фл. $3.00.

Лїкарство на занедбані секретні хороби мужеські. Ціна 1 фл. $3.00; 4 фл. $10.00.

Мужеські злі привички вилїчить ся нашим лїкарством. 1 фл. $2.00; 3 фл. $5.00.

Маґічний „крім" на твар. Усуває знаки віспи, прищі, угри, плями і робить твар гладку, білу і повну. Тисячі мущин і женщин уживають його з великим вдоволенєм. Ціна за слоїк з милом $1.25.

Средство на поріст волося, стримує випаданє волося і зміцняє його поріст. Фляшка $2.00.

„Геркулес" зміцняє і привертає здоровлє, додає апетиту, додає сили і регулює кров. Фляшка $2.00; три фляшки $5.00.

Усуньте волосє там, де воно непожадане, усуньте його скоро, цілковито і нешкідливо. Фляшка $1.00.

Средство на поріст густих і довгих вусів. 1 фл. $1.00.

Чиститель тіла, лїчить сверблячку, єкзему, лишаї і прищі. Слоїк за $2.00.

„Ревматин". Найлїпше средство на усуненє ревматизму, ломаня костий в руках і ногах. Усуває пухлинину і втихомирює біль. Фляшка $2.00.

Пишіть ще нині по наш катальоґ лїкарств на ріжні хороби і опис Бальзаму Житя Святого Михайла.

Листи і гроші шліть на слідуючу адресу:
ST. MICHAEL MEDICINE CO., Carlstadt, N. J. Dept. Sv.
Зашліть нам адреси ваших приятелів. 109с -

ВОЛОСЄ

відросте Вам назад через застосоване наукової методи.
ДЛЯ МУЩИН І ЖЕНЩИН БЕЗПЛАТНО

До лїченя.

Чи Вам випадає волосє? Чи ви посивіли зі старости? Чи вони занечищені і липкі? Чи маєте порплі і чи свербить Вас скіра? Чи Ви є лисі, чи доперва починаєте лисіти?

Коли Ви терпите котру з виміненех недуг, то не зволікайте, але старайтесь запобічи сему. І замовіть собі ілюстровану книжку в руській мові під заг.:

„ПРАВДА О ВОЛОСЮ".

Третий тиждень.

яку написав один з европейських специялістів. Ся книга обнимає слідуючі розділи:

Чудеса з волосєм. Будова волося і тімени. Причина випаданя волося і лисаня. Як забезпечити здоровий і гарний поріст волося. Спосіб, яким можна відзискати волосє в 6-ох тижнях. Сиве волосє. Борода. Письма з признанями вдоволених пацієнтів.

БЕЗПЛАТНА КУРАЦІЯ.

Шестий тиждень.

Увевняємо Вас, що наш власний лїк званий: Кальвакура запобігає випаданю волося, нищить порплї і усуває свербленє скіри, зміцняє і спричинює новий поріст волося. За 10 центів сріблом або почтовими марками, вишлемо Вам доляровий лїк КАЛЬВАКУРА № 1 враз з висше згаданою книжкою: ПРАВДА О ВОЛОСЮ. Витніть се оголошене і зашліть до нас враз з своєю докладною адресою, залучаючи 10 центів до: UNION LABORATORY, Box 501, Union, N. Y. 77с-

....

UNION LABORATORY.
Box 501, UNION, N. Y.

Залучаю 10 цнт. на пересилку і прошу вислати менї сейчас Вашу долярову КАЛЬВАКУРУ № 1. і Вашу книжку: „Правда о волосю",
(Долучіть се до Вашого замовленя).

Dr. JULIUS MARTINSON
ЕВРОПЕЙСЬКИЙ ЛІКАР,
УКІНЧИВШИЙ НАУКИ В УНІВЕРС. РОСІЇ І НІМЕЧЧИНИ, СПЕЦІЯЛІСТ НЕДУГ МУЖЕСЬКИХ І ЖІНОЧИХ.
Лїчить успішно всякі недуги мущин і женщин, має значну клієнтелю між Українцями і радо удїляє всякі поради устно і на листовні запити.
Години офісові: від 8-10 рано, від 12.30-1.30 в пол. і від 6-8 вечер. В неділї: від 8-10 рано і від 1-2 попол.
295 E. 10th St., NEW YORK, N. Y.
слідуючий дім рога Ave. A.

ЩО МАТЕРИ ПОВИННІ СТЕРЕЧИ.

Удержуйте Вашу дитину як лиш найчистїйше можете, бо чистота є одинокою забезпекою перед всякими недугами.

Коли у Вашої дитини є воміти, надмірно тяжкий віддих, запір, корчі жолудка, безсонність або коли дитина має зубкованє, не забудьте уживати лїк „Kopp's Baby's Friend", який вратував жите міліонам дітий в протягу послїдних 40 років.

„Kopp's Baby's Friend" продаєсь в 25 і 50 цнт. фляшках в кождій аптиці.

Коли не можете дістати в сусїдстві, вишліть паперовий доляр прямо до фабрикантів а вони вишлють Вам дві 50-центові фляшки відворотною почтою.

KOPP'S BABY'S FRIEND COMPANY,
York, Penna.

C. Robert Kopp

Правдивий виріб лиш з таким підписом.

ХОРІ УКРАЇНЦЇ!

Чи не стратили Ви терпеливости, завдяки вашій недузі.

З дня на день з року на рік занимаюсь лїченєм хорих Українців. Представте собі скільки хорих я уже вилїчив та скільки хорим я управив житє. Коли Вам житє надоїло задля пробуваня ріжних лїкарств і коли відчуваєте, що Ваш стан здоровля стало погіршуєсь, старайтесь сейчас звернутись до

Dr. LEONARD LANDES

Він Вам цілковито даром порадить, що Вам робити, аби Ваше житє охоронити і пояснить Вам о вашій недузї. Лїчу уже через 20 літ з добрим успіхом всї недуги, як: ослабленє, затроєнє крови, недуги жолудка, серця легких і т. д. 115-27

Недуги полові і нервові лїчу за помочию електричних апаратів і „X лучів", через які переглядаю Ваші нутренности. Не кождий лїкар посїдає ті апарати, длятого, що вони дуже дорогі. Розслїджую також моч хемічно. Не відкладайте на завтра а сейчас приходіть до знаного всїм

Dr. Landes, 140 East 22nd Street (межи Lexington & 3rd Ave.), New York.

Години принять: від 10. рано до 8. вечер. В недїлї від 10. рано до 1. пополудни.

140 EAST 22 ST, N.Y.

ОДИНОКА АВТОМОБІЛЕВА ШКОЛА, ІСТНУЮЧА ВІД 1905 Р., ДЕ УДІЛЯЮТЬ ІНСТРУКЦІЙ У ВАШІЙ РІДНІЙ МОВІ.

Наша довголїтна репутація і велике число вдячних листів від наших учеників, дає нам право сказати, що наша школа є одинокою, з якої Ви будете вповні вдоволені. Ми вчимо після найновійшої методи їздити автомобілями всяких моделів, як також вчимо направляти усї части механїзму машини. Маємо свій власний ґарадж при школї, де можете познатися з ріжними машинами. Зголосіть ся особисто і упевніть ся про правдивість наших слів. Наш інструктор має цертифікат зі свого механїчного образованя, затверджений властию.—ПОВНИЙ КУРС $15.00. Час науки необграничений. Нашим студентам даємо посади і рекомендаційні листи.
INTERNATIONAL SCHOOL OF AUTOMOBILES
147 EAST 40th STREET, Dept. 52, NEW YORK CITY

ВЖЕ ВИЙШЛА З ДРУКУ ДУЖЕ ВЕСЕЛА ОПЕРЕТА В 3-ОХ ДІЯХ

ОХ! НЕ ЛЮБИ ДВОХ!

написав Антоній Ів. Нагорянський.

Ся книжка надає ся вповні для аматорських театральних вистав. До відограня потрібно всего 4 женщини і 8 мущин. — Ціна за прим. 25 цнт., за 12 примірників $2.25.

Замовленя і гроші посилайте до:
"SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

КОЖДИЙ ЧЛЕН У. НАР. СОЮЗА АБО ПЕРЕДПЛАТНИК „СВОБОДИ"

наколи пришле 10 адресів своїх знакомих, до котрих „Свобода" не приходить, а хотіли би „Свободу" читати, отримає ДАРОМ

ГАРНУ
КНИЖОЧКУ

Присилайте адреси до:
„SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

---

500 ДЕШЕВИХ ФАРМ НА ПРОДАЖ

в стейтах
ОГАЙО, ПЕНСИЛЬВЕНІЯ, МІШІҐЕН І ТЕНЕСІ.

ПОСЕРЕД ВЕЛИКИХ МІСТ ЯК КЛІВЛЕНД, ІРІ, ЙОНҐСТАВН І ПІТСБУРҐ. ЗЕМЛЯ НЕЧИЩЕНА ВІД 4 ДОЛЯРИ ЗА АКЕР І ВИСШЕ; ДО 10 ЛІТ СПЛАТИ.

Кошта подорожи купуючим звертаємо. — Пишіть по новий катальоґ до: 10вс21
R. T. HURDLE LAND COMPANY,
3349 E. 55th Street,
CLEVELAND, O.

ВИНАХІДЧИКИ!

Коли хочете дістати інформації в який спосіб ОСЯГНУТИ ЗАБЕЗПЕЧЕНЄ

ВАШИХ ВИНАХОДІВ,

то пишіть на понизшу адресу у своїй рідній мові а дістанете сейчас совісну пораду ТАКОЖ У ВАШІЙ МОВІ.

На жаданє висилаємо даром книжочки з описами. 15с24
A. M. WILSON
311 VICTOR BLDG.,
WASHINGTON, D. C.

СТРИЖІТЬ САМІ СВОЄ ВОЛОСЄ.

Найпрактичнійший винахід сего столїтя. Щадить час і гроші. Річ без якої ніхто не обійдесь. Легкий при ужитю як для мущин так і дітий. Стриже волосє майже даром. Уживаєсь його як гребінь. Наша теперішна реклямова ціна $1.35. Не уживайте машинок (кліпперс), а лише сей о много кориснїйший прилад. ВІЛЬНА ОФЕРТА — лише на ограничений час. Пришліть $1.35 враз з замовленєм, а ми вишлемо Вам почтою сей Прилад до стриженя волося. Замовляйте ще нині і користайте з нашої низкої ціни.
FISHLEIGH & CO., D. 48, 1136 Athenaeum Bldg. CHICAGO Ill.

"No more barber shops for mine"

КНИЖОЧКИ ПЛАТНИЧІ для Братств і Товариств до вписуваня місячних вкладок, можна дістати в друкарни „Свобода" по ціні 7 цнт. штука.

МИ НЕ ЛІЧИМО НЕВИЛІЧИМИХ НЕДУГ.

ЗАПЛАТИТЕ ЯК БУДЕТЕ ВИЛЇЧЕНІ.

Уживаємо найлучшої системи в цїли виліченя хронічних недуг.

Наша метода цілком правильна, без болю. Маємо надію, що вас вилїчимо.

Довголїтний досьвід і практика дають менї право твердити, що моя метода як раз відповідна в цїли виліченя недуг: голови, серця, горла, легких, груди, жолудка, печінки, полових органів, нервів, катару жолудка, ревматизма, зараженя крови, скірних недуг і т. д. 13-25

Я НЕ ВІРЮ В ЛІЧЕНЄ ПОЧТОЮ, ТОМУ НЕ ПИШІТЬ ДО МЕНЕ, БО НАВІТЬ НЕ БУДУ ВІДПИСУВАТИ.

Коли мешкаєте недалеко Ню Йорку, прийдіть до мого офісу, а я особисто вас огляну і скажу вам отверто, чи мож вас вилїчити, чи нї.

Dr. FLIPPEN Succ. to Dr. BYRNE,
208 W. 42ND ST., (около 7-ої Евенї) NEW YORK, N. Y.